

Издание
на български език

Законодателство

Година 65
23 март 2022 г.

Съдържание

II *Незаконодателни актове*

МЕЖДУНАРОДНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

- ★ Споразумение между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Украйна, от друга страна, относно участието на Украйна в „Хоризонт Европа“ — Рамкова програма за научни изследвания и иновации, и Програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ 1
- ★ Споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Република Молдова, от друга страна, относно участието на Република Молдова в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ 18
- ★ Международно споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Република Турция, от друга страна, относно участието на Република Турция в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ 33
- ★ Споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Република Армения, от друга страна, относно участието на Република Армения в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ 48
- ★ Споразумение между Европейския съюз и Република Сърбия относно участието на Република Сърбия в програмата на Съюза „Хоризонт“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации 63

- ★ **Международно споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Босна и Херцеговина, от друга, относно участието на Босна и Херцеговина в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации** 79

- ★ **Международно споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Косово *, от друга страна, относно участието на Косово в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации** 95

- ★ **Международно споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Черна гора, от друга страна, относно участието на Черна гора в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации** 110

- ★ **Международно споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Република Северна Македония, от друга страна, относно участието на Северна Македония в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“** 126

- ★ **Споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Израел, от друга страна, относно участието на Израел в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“** 143

- ★ **Международно споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Грузия, от друга страна, относно участието на Грузия в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“** 158

- ★ **Международно споразумение между Европейския съюз, от една страна, и Министерския съвет на Република Албания, от друга страна, относно участието на Република Албания в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“** 174

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

II

(Незаконодателни актове)

МЕЖДУНАРОДНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Украйна, от друга страна, относно участието на Украйна в „Хоризонт Европа“ — Рамкова програма за научни изследвания и иновации, и Програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (наричана по-нататък „Евратом“),

от една страна,

и

Украйна (наричана по-нататък „Украйна“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна ⁽¹⁾ (наричано по-нататък „Споразумението за асоцииране“), се предвижда, че страните трябва да развиват и укрепват своето сътрудничество в областта на науката и технологиите, така че да допринесат за научното развитие само по себе си и да подсилят своя научен потенциал за принос при решаването на национални и световни предизвикателства;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в Споразумението за асоцииране изрично се предвижда насърчаване на научните изследвания за граждански цели в областта на ядрената безопасност и сигурност, включително съвместните научни и развойни дейности, както и обученията и мобилността на учени и се посочва, че сътрудничество в областта на ядрената енергия за граждански цели следва да се осъществява чрез изпълнението на специфични споразумения в тази област;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в протокол III към Споразумението за асоцииране се посочва, че конкретните ред и условия, свързани с участието на Украйна във всяка отделна програма, по-специално финансовото участие и процедурите за отчитане и оценка, се определят в меморандум за разбирателство между Комисията и компетентните органи на Украйна въз основа на критериите, установени в рамките на съответните програми ⁽²⁾;

⁽¹⁾ ОВ L 161, 29.5.2014 г., стр. 3.

⁽²⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като меморандум за разбирателство, посочен в протокол III към Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна, относно общите принципи за участието на Украйна в програми на Съюза.

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък „програмата на Евратом“) бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/765 на Съвета ⁽⁴⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоенствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695 и в Регламент (Евратом) 2021/765;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че общата цел на програмата на Евратом е насочена към научноизследователски дейности и дейности по обучение в ядрената област, при които се обръща особено внимание на постоянното подобряване на ядрената сигурност, безопасност и радиационна защита, като също така се допълва постигането на целите на „Хоризонт Европа“, наред с другото, в контекста на енергийния преход;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз и на Евратом в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (Евратом) 2021/765 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на Програма за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия за периода 2021—2025 г. в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Регламент (Евратом) 2018/1563 (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 81).

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действията, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, включително в областта на в областта на ядрената енергия, установени в миналото чрез споразуменията за участието на Украйна в „Хоризонт 2020“, програмата на Евратом за научни изследвания и обучение (2014—2018 г.) и нейната програма приемник, както и чрез множество други международни споразумения, които стоят в основата на отношенията между страните⁽⁵⁾, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Украйна участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764⁽⁶⁾ на Съвета, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии. Украйна участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Програмата за научни изследвания и обучение на Евратом (програмата на Евратом), създадена с Регламент (Евратом) 2021/765, в неговата най-актуална версия.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁷⁾ и Решение (ЕС) 2021/820⁽⁸⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на украински правни субекти в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“ и в програмата на Евратом

1. Украйна участва в програмата „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом в съответствие с условията, предвидени в протокол III към Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на тези програми, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Украйна правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на ЕС⁽⁹⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Украйна, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми, проекти и дейности на Украйна, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽⁵⁾ Споразумението за сътрудничество между Европейската общност за атомна енергия и Кабинета на министрите на Украйна в областта на контролирания ядрен синтез (ОВ L 322, 27.11.2002 г., стр. 40.), Споразумението за сътрудничество между Европейската общност за атомна енергия и Кабинета на министрите на Украйна в областта на ядрената безопасност (ОВ L 322, 27.11.2002 г., стр. 33.) и Споразумението за сътрудничество между Евратом и Кабинета на министрите на Украйна относно използването на ядрената енергия за мирни цели (ОВ L 261, 22.9.2006 г., стр. 27.).

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁸⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁹⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

б) информация за това дали Украйна разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Украйна ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Украйна, на украински правен субект, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Украйна списък на съответните правни субекти, установени в Украйна, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и

в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Украйна, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Украйна ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Украйна правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Украйна и украинските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Настоящото споразумение не дава право на Украйна на членство в Европейското съвместно предприятие за ITER и развитието на термоядрената енергия, нито за участие в Споразумението за създаване на Международната организация по термоядрена енергия ITER за съвместно изпълнение на проекта ITER.

7. Представителите на Украйна имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, и в комитета, посочен в член 16 от Регламент (Евратом) 2021/765, без право на глас и само по точки от дневния ред, които засягат Украйна.

Представителите на Украйна не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Украйна.

8. Участието, посочено в предходния параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз. Правата на Украйна на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

9. Представителите на Украйна имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Украйна.

10. Украйна може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета ⁽¹⁰⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

11. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Украйна за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, и в комитета, посочен в член 16 от Регламент (Евратом) 2021/765, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или програмата на Евратом, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

13. Украйна предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Украйна или внесени в Украйна, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Украйна фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Украйна или на украински правни субекти в програма „Хоризонт Европа“ и в програмата на Евратом се обуславя от финансовия принос на Украйна към всяка от съответните програми и свързаните с тях разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска на Украйна по всяка програма е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска на Украйна по всяка програма е под формата на годишно плащане в два транша, дължимо най-късно през месец юни и септември.

4. Оперативната вноска на Украйна по всяка програма покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на тази програма и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за съответната програма, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по съответната програма от други донори⁽²⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета⁽³⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета на Комисията по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска на Украйна по всяка програма се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на brutния вътрешен продукт (БВП) на Украйна по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска на Украйна по всяка програма се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска на Украйна по всяка програма се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Съюза, окончателно приет за приложимата година за финансиране на съответната програма, увеличени в съответствие с параграф 4.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽²⁾ Това включва по-специално във връзка с програма „Хоризонт Европа“ средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, предизвикана от COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

7. Таксата за участие на Украйна по всяка програма е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска по съответната програма, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска на Украйна по всяка програма за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

9. Европейският съюз предоставя на Украйна информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“ и програмата Евратом. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз, на Евратом и на Украйна за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Украйна има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Украйна или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Правила за прилагане на механизъм за автоматична корекция на оперативната вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на оперативната вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“.

2. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“ за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Украйна и украинските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства по програма „Хоризонт Европа“, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Украйна или с украински правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и

б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Украйна, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

3. Когато сумата, посочена в параграф 2, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Украйна по тази програма за година N се коригира. Сумата, която Украйна дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Украйна по програма „Хоризонт Европа“ съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %, като сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

4. Подробните правила относно механизма за автоматична корекция, приложим към оперативната вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“, се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми, проекти и дейности на Украйна, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“ или програмата на Евратом, в съответствие със законодателството на Украйна.
2. Списъкът на равностойните програми, проекти или дейности на Украйна, отворени за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз, се съдържа в част I от приложение II. Украйна полага всички усилия, за да отвори постепенно своите програми, проекти и дейности, посочени в част II от приложение II, за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз.
3. Финансирането от Украйна на правни субекти, установени в Европейския съюз, е подчинено на законодателството на Украйна, уреждащо функционирането на програмите, проектите и дейностите за научни изследвания и иновации. Когато не е осигурено финансиране, установените в Европейския съюз правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми, проекти и дейности в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом и законодателството на Украйна.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“ програмата на Евратом, участието на Украйна в тези програми е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Украйна.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС/Евратом—Украйна

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС/Евратом—Украйна (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС/Евратом—Украйна“). Задачите на Съвместния комитет ЕС/Евратом—Украйна включват:

- a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Украйна в програма „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми, проекти и дейности на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
- г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.

2. Съвместният комитет ЕС/Евратом—Украйна, който се състои от представители на Европейския съюз и Евратом и на Украйна, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС/Евратом—Украйна може да реши да създаде ad hoc работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС/Евратом—Украйна заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и Украйна се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС/Евратом—Украйна работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Украйна. При необходимост Съвместният комитет ЕС/Евратом—Украйна може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заключителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Действието на настоящото споразумение се разширява и то се прилага за периода 2026—2027 г. при същите ред и условия за приемника на програмата на Евратом, освен ако в срок от 3 месеца от публикуването в Официален вестник на Европейския съюз на тази програма приемник някоя от страните уведоми за решението си да не разширява действието на настоящото споразумение по отношение на тази програма приемник. В случай на такова уведомление настоящото споразумение не се прилага от 1 януари 2026 г. по отношение на приемника на програмата на Евратом.
4. Прилагането на настоящото споразумение по отношение на програма „Хоризонт Европа“ или програмата на Евратом може да бъде спряно от Европейския съюз или Евратом в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска по съответната програма, дължима от Украйна по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“ или програмата на Евратом, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Украйна за спирането на прилагането на настоящото споразумение по отношение на съответната програма чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Украйна.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно в съответствие с първата алинея от настоящия параграф, правните субекти, установени в Украйна, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане по съответните програми, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по съответната програма по отношение на установени в Украйна правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Комисията, действаща от името на Европейския съюз и Евратом, незабавно уведомява Украйна веднага щом получи цялата сума на финансовата вноска, дължима за съответната програма. Спирането по отношение на тази програма се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Украйна отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали по съответната програма след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

5. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати.

Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

6. Когато настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с параграф 5, страните се договарят, че:

а) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;

б) годишната финансова вноска за всяка от двете програми по член 3, параграф 1 от настоящото споразумение за година N, в която настоящото споразумение бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N по програма „Хоризонт Европа“ се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Оперативната вноска за година N по програмата на Евратом се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение. Таксата за участие, платена за година N като част от финансовата вноска по всяка от двете програми, не подлежи на корекции.

в) след годината, през която настоящото споразумение бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за всяка от двете програми по член 3, параграф 1, за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8. По отношение на програмата „Хоризонт Европа“ тези вноски се коригират автоматично в съответствие с член 4.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването на настоящото споразумение.

7. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

8. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Съставено в Киев на дванадесети октомври две хиляди двадесет и първа година в два екземпляра на английски и украински език, като текстовете на всеки един от тези езици са еднакво автентични. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

За Европейската комисия, от името на
Европейския съюз и Евратом,

Жозеп БОРЕЛ

Заместник-председател на Европейската
комисия

За Украйна

Serhii SHKARLET

Министър на образованието и науката на
Украйна

ПРИЛОЖЕНИЕ I

**Правила относно финансовата вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)
и по програмата за научни изследвания и обучение на Евратом (2021—2025 г.)****I. Изчисляване на финансовата вноска на Украйна**

1. Финансовите вноски на Украйна по програмата „Хоризонт Европа“ и по програмата на Евратом са отделни. Финансовата вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“ и съответно по програмата на Евратом се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“ и съответно на програмата на Евратом.

2. Таксата за участие за всяка от двете програми по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Украйна за участието ѝ в съответно програма „Хоризонт Европа“ или програмата на Евратом, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентите, използвани за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, са съответно 0,07 за програмата „Хоризонт Европа“ и 0,21 за програмата на Евратом за научни изследвания и обучение.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция на финансовата вноска по всяка програма по член 3, параграф 1, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска по тази програма за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

а) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N за съответната програма в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по съответните програми от други донори и които са били налични в края на година N;

б) и първоначалната оперативна вноска по всяка програма от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програмата „Хоризонт Европа“ или програмата на Евратом, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска по всяка съответна програма за година N, като намалява оперативната вноска на Украйна със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от гласувания бюджет на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени бюджетните кредити за поети задължения, произтичащи от външни целеви приходи за година N, които не са резултат от финансови вноски по съответните програми от други донори, оперативната вноска на Украйна по тази програма се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Украйна, приложима към програма „Хоризонт Европа“

1. За изчисляването на автоматичната корекция, приложима само към програма „Хоризонт Европа“, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — украински правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽¹⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽²⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Украйна по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Украйна или украински правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽¹⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, ПРЭС, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽²⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Украйна за година N, умножена по съотношението между:

А. размера на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N; и

Б. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Украйна по всяка програма, плащане на направените корекции върху оперативните вноски на Украйна по всяка програма и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Украйна по програма „Хоризонт Европа“

1. Комисията съобщава на Украйна възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година за всяка съответна програма по член 3, параграф 1, следната информация:

a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Украйна съответно в програма „Хоризонт Европа“ и в програмата на Евратом, ако е приложимо, сумите на външните целеви бюджетни кредити, които не са резултат от финансови вноски от други донори по тези бюджетни редове;

б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение за всяка съответна програма;

в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ и на програмата на Евратом — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, и нивото на отменени бюджетни задължения за всяка съответна програма;

г. само във връзка с програма „Хоризонт Европа“ и за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Украйна, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Във връзка с всяка от двете програми, въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. През април и юли на всяка финансова година Комисията отправя към Украйна покана за внасяне на средства, съответстващи на вноската на Украйна по всяка от двете програми, посочени в член 3, параграф 1 от настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Украйна, дължима по съответните програми, да се извърши не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата.

3. Чрез дерогация от параграф 2 финансовата вноска за 2021 г. се разделя на траншове, които се разпределят в няколко покани за внасяне на средства със следния график на плащанията:

— 50 % от финансовата вноска за 2021 г., която да бъде платена през 2022 г.;

— 50 % от финансовата вноска за 2021 г., която да бъде платена през 2023 г.;

Съответните суми се включват в поканата за внасяне на средства за съответната година.

3. Поканата за внасяне на средства, отправена всяка година през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Украйна за изпълнението, управлението и функционирането на предишната рамкова програма за научни изследвания и иновации или Програмата за научни изследвания и обучение на Евратом, в които Украйна е участвала.

4. Във връзка с програма „Хоризонт Европа“ всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска програма „Хоризонт Европа“.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. по програма „Хоризонт Европа“ от Украйна, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Украйна или от Украйна.

5. Украйна заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение за всяка от двете програми в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Украйна до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска по която и да е от двете програми води до плащане на лихва за забава, дължима от Украйна върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти и дейности на Украйна**Част 1**

Програми на Украйна, които са отворени за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз.

Следните програми на Украйна са отворени за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз.

- Конкурентни покани от Националната фондация за научни изследвания на Украйна
- Състезателна процедура за подбор на научни и технически (експериментални) разработки по държавно разпореждане, одобрена със заповед на Министерството на образованието и науката на Украйна
- Състезателна процедура за подбор на научни и научно-технически дейности и проекти, финансирани от външния инструмент за помощ на Европейския съюз за изпълнение на задълженията на Украйна по Рамковата програма на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“
- Състезателна процедура за подбор на украинския фонд за стартиращи предприятия

Част 2

Програми, за които Украйна поема ангажимент да отвори постепенно за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз.

Следните програми на Украйна ще бъдат постепенно отворени за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз.

- Фондация на президента на Украйна за подкрепа на образованието, науката и спорта
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Украйна, или правен субект, установен в Украйна, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Украйна трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Украйна не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Украйна, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Украйна. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните украински органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Украйна, или на всеки правен субект, установен в Украйна, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Украйна трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния украински орган, определен от правителството на Украйна. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Украйна.
5. По искане на компетентните органи на Украйна проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Украйна, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Украйна за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Украйна всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на украинското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Украйна, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Украйна редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Украйна определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Украйна се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Украйна си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Украйна. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Украйна. Правителството на Украйна съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Украйна, и правните субекти, установени в Украйна. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Украйна.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Украйна по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Украйна са компетентни да се произнасят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Украйна, или правен субект, установен в Украйна, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Украйна трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Република Молдова, от друга страна, относно участието на Република Молдова в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз, от една страна,

и

Република Молдова,

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в протокол I към Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Република Молдова, от друга страна ⁽¹⁾, за Рамково споразумение между Европейския съюз и Република Молдова относно общите принципи на участие на Република Молдова в програми на Съюза ⁽²⁾ се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Република Молдова във всяка отделна програма, по-специално дължимото финансово участие и процедурите за отчитане и оценка, да се определят в меморандум за разбирателство между Европейската комисия и компетентните органи на Република Молдова въз основа на критериите, установени в рамките на съответните програми ⁽³⁾;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, установени в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между организациите в областта на научните изследвания и иновациите, включително университетите, и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

⁽¹⁾ ОВ L 260, 30.8.2014 г., стр. 4.

⁽²⁾ ОВ L 260, 30.8.2014 г., стр. 619.

⁽³⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в протокол I за Рамково споразумение между Европейския съюз и Република Молдова относно общите принципи на участие на Република Молдова в програми на Съюза.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи; като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СПЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Република Молдова участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽⁵⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁷⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на молдовски правни субекти в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Република Молдова участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в протокол I към Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Република Молдова, от друга страна, за Рамково споразумение между Европейския съюз и Република Молдова относно общите принципи на участие на Република Молдова в програми на Съюза, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Република Молдова правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁸⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Република Молдова, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - a) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми и проекти на Република Молдова, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽⁵⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁷⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁸⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

- б) информация за това дали Република Молдова разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Република Молдова ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Република Молдова, на молдовски правен субект, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Република Молдова списък на съответните правни субекти, установени в Република Молдова, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и
- в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Република Молдова, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Република Молдова ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.
4. Установените в Република Молдова правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.
5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Република Молдова и молдовските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.
6. Представителите на Република Молдова имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Република Молдова.
- Представителите на Република Молдова не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Република Молдова.
- Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.
7. Правата на Република Молдова на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.
8. Представителите на Република Молдова имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Република Молдова.
9. Република Молдова може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета ⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.
10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Република Молдова за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.
11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. Република Молдова предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Република Молдова или внесени в Република Молдова, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Република Молдова фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Република Молдова или на молдовски правни субекти в програмата „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Република Молдова към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец май и юли.

4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁰⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽¹¹⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹²⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутният вътрешен продукт (БВП) на Република Молдова по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

9. Европейският съюз предоставя на Република Молдова информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Република Молдова за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Република Молдова има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Република Молдова или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Република Молдова за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Република Молдова и молдовските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Република Молдова или с молдовски правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Република Молдова, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Република Молдова за година N се коригира. Сумата, която Република Молдова дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Република Молдова съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %, като сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми и проекти на Република Молдова, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие с приложимото национално законодателство в Република Молдова.
2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми и проекти на Република Молдова.
3. Финансирането от Република Молдова на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на приложимото национално законодателство в Република Молдова, уреждащо функционирането на програмите и проектите за научни изследвания и иновации. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми и проекти в съответствие с правилата на програмата „Хоризонт Европа“ и приложимото национално законодателство в Република Молдова.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга, оценката и докладването по програма „Хоризонт Европа“, участието на Република Молдова в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Република Молдова.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Република Молдова

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Република Молдова (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Република Молдова“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Република Молдова включват:

- a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Република Молдова в програма „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми и проекти на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- b) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;

съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- г) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.

2. Съвместният комитет ЕС—Република Молдова, който се състои от представители на Европейския съюз и на Република Молдова, приема свой процедурен правилник.

3. Съвместният комитет ЕС—Република Молдова може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.

4. Съвместният комитет ЕС—Република Молдова заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и националният орган на Република Молдова, определен от правителството на Република Молдова, се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.

5. Съвместният комитет ЕС—Република Молдова работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Република Молдова. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Република Молдова може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Настоящото споразумение се прилага временно съгласно съответните вътрешни процедури и законодателство на двете страни. Временното прилагане започва на датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
4. В случай че Република Молдова уведоми Комисията, която действа от името на Европейския съюз, че няма да приключи вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение, настоящото споразумение престава да се прилага временно от датата, на която Комисията получи посоченото уведомление, която ще бъде датата на преустановяване за целите на настоящото споразумение.
5. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Република Молдова по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Република Молдова за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Република Молдова.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Република Молдова, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Република Молдова правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Република Молдова, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането, правните субекти от Република Молдова отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати.

Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

7. Когато настоящото споразумение престане да се прилага временно в съответствие с параграф 4 от настоящия член или бъде прекратено в съответствие с параграф 6 от настоящия член, страните се договарят, че:

- a) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения по време на временното прилагане и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;

- б) годишната финансова вноска за година N, през която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира; и
- в) след годината, през която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването или от преустановяването на временното прилагане на настоящото споразумение.

8. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

9. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение е съставено в два оригинални екземпляра на английски и на румънски език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 27 октомври 2021 г. в 2 оригинални екземпляра на румънски и на английски език.

*За Комисията, от името на Европейския
съюз,*

Mariya GABRIEL

*Комисар по въпросите на иновациите,
научните изследвания, културата,
образованието и младежта*

За Република Молдова,

Natalia GAVRILIȚA

Министър-председател

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Република Молдова по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)

I. Изчисляване на финансовата вноска на Република Молдова

1. Финансовата вноска на Република Молдова по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %;

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Република Молдова за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,10.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Република Молдова със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Република Молдова се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Република Молдова

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — молдовски правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Република Молдова по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Република Молдова или на молдовски правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPRES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Република Молдова за година N, умножена по съотношението между:

А. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и

Б. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Република Молдова, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Република Молдова и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Република Молдова

1. Комисията съобщава на Република Молдова възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

а) сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Република Молдова в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;

б) сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;

в) от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;

г) за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на молдовските правни субекти, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Република Молдова покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Република Молдова да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от подписването на настоящото споразумение.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразяват също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Република Молдова за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Република Молдова е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Република Молдова, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Република Молдова или от Република Молдова.

4. Република Молдова заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Република Молдова до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо. Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Република Молдова върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Списък на равностойните програми и проекти на Република Молдова

Програмите и проектите, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“ в Република Молдова:

- държавни програми;
 - програми за трансфер на технологии и иновации;
 - двустранни и многостранни програми;
 - програми след придобиване на докторска степен.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Република Молдова, или правен субект, установен в Република Молдова, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Република Молдова трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Република Молдова не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Република Молдова, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след преустановяване на временното прилагане или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, преустановяването на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Република Молдова. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Молдовските компетентни органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Република Молдова, или на всеки правен субект, установен в Република Молдова, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Република Молдова трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния молдовски орган, определен от молдовското правителство. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За целта длъжностните лица на молдовските компетентни органи може да участват в проверките на място и инспекциите.
5. По искане на молдовските органи проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, молдовските органи, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират молдовските органи за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на молдовския компетентен орган всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на молдовското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Република Молдова, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и молдовските компетентни органи редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Република Молдова определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и молдовските компетентни органи се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Молдовските органи си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Република Молдова. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Република Молдова. Правителството на Република Молдова съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Република Молдова, и правните субекти, установени в Република Молдова. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Република Молдова.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Република Молдова по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Република Молдова са компетентни да се произнасят по жалби относно законосъобразни действия по принудителното изпълнение.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Република Молдова, или правен субект, установен в Република Молдова, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Република Молдова трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

МЕЖДУНАРОДНО СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Република Турция, от друга страна, относно участието на Република Турция в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

правителството на Република Турция (наричана по-нататък „Турция“), представлявано от Министерството на външните работи, Дирекция по европейските въпроси,

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в Рамковото споразумение между Европейската общност и Турция за относно основните принципи за участие на Република Турция в програми на Общността ⁽¹⁾, подписано на 26 февруари 2002 г. в Брюксел, се предвижда конкретните параметри и условия във връзка с участието на Турция във всяка отделна програма, и в частност дължимата финансова вноска, да се определят чрез споразумение между Комисията и компетентните власти на Турция;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, установени в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи; като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действията, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

⁽¹⁾ ОВ L 61, 2.3.2002 г., стр. 29.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Турция участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽³⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁵⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на турски правни субекти в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Турция участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в Рамковото споразумение между Европейската общност и Република Турция относно основните принципи за участие на Република Турция в програми на Общността, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Турция правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁶⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Турция, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми и проекти или части от тях на Турция, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;
 - б) информация за това дали Турция разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Турция ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Турция, на турски правен субект, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Турция списък на съответните правни субекти, установени в Турция, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и
 - в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Турция, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Турция ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

⁽³⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁵⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁶⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

4. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Турция и турските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

5. Представителите на Турция имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Турция.

Представителите на Турция не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Турция.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

6. Правата на Турция на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

7. Представителите на Турция имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Турция.

8. Турция може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета (⁷), в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

9. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Турция за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

10. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

11. Турция предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Турция или внесени в Турция, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Турция фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Турция или на турски правни субекти в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Турция към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец юни и август.

(⁷) Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

4. Оперативната вноса покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽⁹⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹⁰⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноса се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутният вътрешен продукт (БВП) на Турция по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноса се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноса се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноса, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноса за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

9. Европейският съюз предоставя на Турция информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Турция за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Турция има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Турция или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноса на Турция за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Турция и турските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽¹⁰⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- a) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Турция или с турски правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4;

и

- b) съответната оперативна вноска за година N, платена от Турция, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Турция за година N се коригира. Сумата, която Турция дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Турция съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми и проекти или части от тях на Турция, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие с приложимите разпоредби на Турция.
2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти или части от тях на Турция.
3. Финансирането от Турция на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на приложимите разпоредби на Турция, уреждащи функционирането на програмите и проектите за научни изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми, проекти или части от тях в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и приложимите разпоредби на Турция.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“, участието на Турция в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Турция.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Турция

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Турция (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Турция“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Турция включват:

- a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:

- i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Турция в програма „Хоризонт Европа“;

- ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми, проекти или части от тях на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
- съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- г) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.
2. Съвместният комитет ЕС—Турция, който се състои от представители на Европейския съюз и на Турция, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС—Турция може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС—Турция заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и националният орган на Турция се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС—Турция работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Турция. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Турция може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заключителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Турция по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Турция за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Турция.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Турция, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Турция правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Турция, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането, правните субекти от Турция отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

4. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати.

Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

5. Когато настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с параграф 4 от настоящия член, страните се договарят, че:

- а) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;
- б) годишната финансова вноска за година N, през която настоящото споразумение бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира;
- в) след годината, през която настоящото споразумение бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването на настоящото споразумение.

6. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

7. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение е съставено в два еднообразни екземпляра на английски и турски език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 27 октомври 2021 г. в 2 екземпляра на английски език и 2 екземпляра на турски език.

*За Комисията, от илето на
Европейския съюз,*

Mariya GABRIEL

Комисар

*по въпросите на иновациите, научните
изследвания, културата, образованието и
младешта*

*За правителството на
Република Турция,*

Faruk KAYMAKCI,

Посланик

*Директор по европейските въпроси и
Залестник-министър на външните работи*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Турция по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Турция**

1. Финансовата вноска на Турция по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %;

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Турция за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,07.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Турция със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Турция се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Турция

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — турски правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Турция по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Турция или на турски правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPRES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Турция за година N, умножена по съотношението между:

- A. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и
- B. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Турция, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Турция и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Турция

1. Комисията съобщава на Турция възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

- a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Турция в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;
- б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;
- в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;
- г. за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на турските правни субекти, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Турция покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Турция да се извърши не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от датата, на която настоящото споразумение започва да поражда правно действие.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразяват също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Турция за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Турция е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Турция, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Турция или от Турция.

4. Турция заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Турция до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Турция върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти или части от тях на Турция

Програмите и проектите на Турция или части от тях, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“:

- Академична подкрепа за научноизследователска и развойна дейност (ARDEB — Дирекция „Програми за финансиране на академични изследвания“);
 - Промислена подкрепа за научноизследователска и развойна дейност (TEYDEB — Дирекция „Програми за отпускане на безвъзмездни средства за технологии и иновации“);
 - Управление на човешките ресурси (BİDEB — Департамент за научни стипендии и програми за отпускане на безвъзмездни средства).
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребивавало в Турция, или правен субект, установен в Турция, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Турция трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Турция не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Турция, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 3 или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 3 или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Турция. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Турските компетентни органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребивавало в Турция, или на всеки правен субект, установен в Турция, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Турция трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния турски орган, определен от турското правителство. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За целта длъжностните лица на турските компетентни органи може да участват в проверките на място и инспекциите.
5. По искане на турските компетентни органи проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, турските органи, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират турските компетентни органи за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на турския компетентен орган всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на турското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Турция, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и турските компетентни органи редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, определеното звено за контакт за Турция ще бъде Координационната служба за борба с измамите (AFCOS) на Турция.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и турските компетентни органи се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Турските органи си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Турция. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Турция. Правителството на Турция съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Турция, и правните субекти, установени в Турция. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Турция.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Турция по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Турция са компетентни да се произнасят по жалби относно незаконосъобразни действия по принудителното изпълнение.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Турция, или правен субект, установен в Турция, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Турция трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Република Армения, от друга страна, относно участието на Република Армения в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

правителството на Република Армения (наричано по-долу „Армения“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в протокола към Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Армения, от друга страна, относно рамково споразумение между Европейския съюз и Република Армения за общите принципи на участие на Република Армения в програми на Съюза ⁽¹⁾ се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Армения във всяка отделна програма, по-специално за дължимата финансова вноска и процедурите за отчитане и оценка, да се определят с меморандум за разбирателство ⁽²⁾ между Европейската комисия и компетентните органи на Армения въз основа на критериите, установени в рамките на съответните програми;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

⁽¹⁾ ОВ L 174, 13.6.2014 г., стр. 3.

⁽²⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в протокола към Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Армения, от друга страна, относно рамково споразумение между Европейския съюз и Република Армения за общите принципи на участие на Република Армения в програми на Съюза.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез Споразумението за асоцииране по програмата „Хоризонт 2020“, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СПЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Армения участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽⁴⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁶⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти от Армения в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Армения участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в протокола към Споразумението за партньорство и сътрудничество между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Армения, от друга страна, относно рамково споразумение между Европейския съюз и Република Армения за общите принципи на участие на Република Армения в програми на Съюза, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Армения правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁷⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Армения, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми на Армения, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽⁴⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁷⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

б) информация за това дали Армения разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Армения ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Армения, на правен субект от Армения, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Армения списък на съответните правни субекти, установени в Армения, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и

в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Армения, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Армения ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Армения правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Армения и арменските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Армения имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Армения.

Представителите на Армения не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Армения.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Армения на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

8. Представителите на Армения имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Армения.

9. Армения може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета ⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Армения за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. Армения предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Армения или внесени в Армения, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Армения фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Армения или арменски правни субекти в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Армения към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец май и юли.

4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽¹⁰⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 3,1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹¹⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутния вътрешен продукт (БВП) на Армения по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹¹⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

9. Европейският съюз предоставя на Армения информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Армения за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Армения има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Армения или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Армения за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Армения и арменските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Армения или с арменски правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Армения, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Армения за година N се коригира. Сумата, която Армения дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Армения съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %, като сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми на Армения, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законодателството на Армения.
2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми на Армения.
3. Финансирането от Армения на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законодателството на Армения, уреждащо функционирането на програмите за научни изследвания и иновации. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и законодателството на Армения.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“, участието на Армения в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Армения.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Армения

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Армения (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Армения“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Армения включват:

- a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Армения в програма „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми, мерки, проекти, действия или части от тях на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
- г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.

2. Съвместният комитет ЕС—Армения, който се състои от представители на Европейския съюз и на Армения, приема свой процедурен правилник.

3. Съвместният комитет ЕС—Армения може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.

4. Съвместният комитет ЕС—Армения заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и националният орган на Армения се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.

5. Съвместният комитет ЕС—Армения работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Армения. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Армения може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.

2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.

3. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Армения по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Армения за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Армения.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Армения, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Армения правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Армения, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Армения отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

4. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

5. Когато настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с параграф 4 от настоящия член, страните се договарят, че:

- a) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;
- б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира; и
- в) след годината, през която настоящото споразумение бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването на настоящото споразумение.

6. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

7. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски и арменски език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 12 ноември 2021 година в 2 оригинални екземпляра на арменски и английски език.

За Комисията, от илето на Европейския
съюз,

Signe RATSO

„Отворени иновации“ и главен преговарящ за
Заместник генерален директор
асоцииране към „Хоризонт Европа“
Генерална дирекция „Научни изследвания и
иновации“

За Република Армения,

Anna AGHADJANIAN

Извънреден и пълномощен посланик на
Република Армения към Кралство Белгия,
ръководител на мисията на Република
Армения към Европейския съюз

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Армения по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Армения**

1. Финансовата вноска на Армения по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Армения за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,05.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програмата „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Армения със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програмата „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Армения се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Армения

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — арменски правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Армения по програмата „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Армения или арменски правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPRES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Армения за година N, умножена по съотношението между:

А. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и

Б. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Армения, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Армения и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Армения

1. Комисията съобщава на Армения възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

а. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Армения в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;

б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;

в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;

г. за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Армения, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Армения покана за внасяне на средства, съответстващи на неговата вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Армения да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от подписването на настоящото споразумение.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразяват също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Армения за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Армения е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Армения, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Армения или от Армения.

4. Армения заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Армения до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Армения върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми на Армения

Програмите, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“ в Армения:

— [...]

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Армения, или правен субект, установен в Армения, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Армения трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Армения не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Армения, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Армения. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните арменски органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Армения, или на всеки правен субект, установен в Армения, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Армения трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния арменски орган, определен от правителството на Армения. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Армения.
5. По искане на компетентните органи на Армения проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Армения, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Армения за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Армения всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на арменското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Армения, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Армения редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Армения определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Армения се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Армения си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Армения. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Армения.

Правителството на Армения съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Армения, и правните субекти, установени в Армения. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Армения.

2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Армения по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.

3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Армения са компетентни да се произнасят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Армения, или правен субект, установен в Армения, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Армения трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

СПОРАЗУМЕНИЕ**между Европейския съюз и Република Сърбия относно участието на Република Сърбия в програмата на Съюза „Хоризонт“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации**

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

правителството на Република Сърбия (наричано по-долу „Сърбия“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в Рамковото споразумение между Европейската общност и Сърбия за установяване на общите принципи за участие на Сърбия в общностните програми ⁽¹⁾ се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Сърбия във всяка отделна програма, по-специално дължимата финансова вноска, да се определят посредством споразумение под формата на Меморандум за разбирателство ⁽²⁾ между Комисията и компетентните органи на Сърбия;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

⁽¹⁾ ОВ L 192, 22.7.2005 г., стр. 29.

⁽²⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в Рамковото споразумение между Европейската общност и Сърбия за установяване на общите принципи за участие на Сърбия в общностните програми.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, че научните изследвания и иновациите изиграха важна роля в Западните Балкани за сътрудничеството и финансирането на съвместни научноизследователски и иновационни проекти, които позволяват взаимен достъп до върхови постижения, знания, иновации, мрежи и научноизследователски ресурси. Те създадоха ценни възможности за човешко развитие, увеличавайки шансовете за успех при намирането на съвместни решения на регионалните и глобалните предизвикателства;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Сърбия участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764⁽⁴⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.

2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾ и Решение (ЕС) 2021/820⁽⁶⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти от Сърбия в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Сърбия участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в Рамковото споразумение между Европейската общност и Сърбия за установяване на общите принципи за участие на Сърбия в общностните програми, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.

⁽⁴⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Сърбия правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁷⁾.

3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Сърбия, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:

- а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми или дейности на Сърбия, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;
- б) информация за това дали Сърбия разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Сърбия ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Сърбия, на сръбски правен субект, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Сърбия списък на съответните правни субекти, установени в Сърбия, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и
- в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Сърбия, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Сърбия ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Сърбия правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Сърбия и сръбските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Сърбия имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Сърбия.

Представителите на Сърбия не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Сърбия.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документи като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Сърбия на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

⁽⁷⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

8. Представителите на Сърбия имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Сърбия.
9. Сърбия може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета ⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.
10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Сърбия за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.
11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.
12. Сърбия предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Сърбия или внесени в Сърбия, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Сърбия фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Сърбия или сръбски правни субекти в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Сърбия към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).
2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:
 - а) оперативна вноска; и
 - б) такса за участие.
3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец май и юли.
4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори ⁽¹⁰⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽¹¹⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹¹⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

5. Първоначалната оперативна вноса се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на brutния вътрешен продукт (БВП) на Сърбия по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождащата годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноса се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.
6. Първоначалната оперативна вноса се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.
7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноса, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.
8. Първоначалната оперативна вноса за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.
9. Европейският съюз предоставя на Сърбия информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Сърбия за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Сърбия има право да получи съгласно приложение III.
10. Всички вноски на Сърбия или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноса на Сърбия за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Сърбия и сръбските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения със Сърбия или със сръбски правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- съответната оперативна вноса за година N, платена от Сърбия, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноса, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноса на Сърбия за година N се коригира. Сумата, която Сърбия дължи или която трябва да получи като допълнителна вноса или намаление на вноската на Сърбия съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноса, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми и действия на Сърбия, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законодателството на Сърбия.
2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми и действия на Сърбия.
3. Финансирането от Сърбия на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законодателството на Сърбия, уреждащо функционирането на програмите и действията за научни изследвания и иновации. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми и действия в съответствие с правилата на програмата „Хоризонт Европа“ и законодателството на Сърбия.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програмата „Хоризонт Европа“, участието на Сърбия в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Сърбия.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансов контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Сърбия

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Сърбия (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Сърбия“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Сърбия включват:

- а) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Сърбия в програмата „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми и действия на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
- г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.
2. Съвместният комитет ЕС—Сърбия, който се състои от представители на Европейския съюз и на Сърбия, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС—Сърбия може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС—Сърбия заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и националният орган на Сърбия се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС—Сърбия работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Сърбия. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Сърбия може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Европейският съюз и Сърбия могат временно да прилагат настоящото споразумение в съответствие със своите вътрешни процедури и законодателство. Временното прилагане започва на датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
4. В случай че Сърбия уведоми Комисията, която действа от името на Европейския съюз, че няма да приключи вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение, настоящото споразумение престава да се прилага временно от датата, на която Комисията получи посоченото уведомление, която ще бъде датата на преустановяване за целите на настоящото споразумение.
5. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Сърбия по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Сърбия за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Сърбия.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Сърбия, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Сърбия правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Сърбия, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Сърбия отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

7. Когато настоящото споразумение престане да се прилага временно в съответствие с параграф 4 от настоящия член или бъде прекратено в съответствие с параграф 6 от настоящия член, страните се договарят, че:

- а) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения по време на временното прилагане и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;
- б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение преставя да се прилага временно или бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира;
- в) след годината, през която настоящото споразумение преставя да се прилага временно или бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. и

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването или от преустановяването на временното прилагане на настоящото споразумение.

8. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

9. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски и сръбски език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 6 декември и в Белград на 1 декември 2021 година.

За Комисията, от илето на Европейския
съюз,

Мария ГАБРИЕЛ

Комисар, отговарящ за иновациите, научните
изследвания, културата, образованието и
младежта

За правителството на Република Сърбия,
Branko RUŽIĆ

Първи заместник-министър и министър на
образованието, науката и технологичното
развитие

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Сърбия по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Сърбия**

1. Финансовата вноска на Сърбия по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Сърбия за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,45.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Сърбия със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Сърбия се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Сърбия

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — сръбски правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Сърбия по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPREES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:

i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Сърбия или сръбски правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Сърбия за година N, умножена по съотношението между:

А. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и

Б. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Сърбия, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Сърбия и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Сърбия

1. Комисията съобщава на Сърбия възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

а) сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Сърбия в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;

б) сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;

в) от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;

г) за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на сръбските правни субекти, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Сърбия покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Сърбия да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от датата, на която настоящото споразумение започва да поражда правно действие.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Сърбия за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Сърбия е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Сърбия, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Сърбия или от Сърбия.

4. Сърбия заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Сърбия до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Сърбия върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми и действия на Сърбия

Програмите и действията на Сърбия, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“:

програми и действия в областта на научните изследвания, развитието и иновациите, публикувани от:

- Министерство на образованието, науката и технологичното развитие;
 - Сръбския иновационен фонд;
 - Фонда „Научни изследвания“ на Република Сърбия;
 - Министерство на икономиката;
 - Министерство на управлението на земеделието, горското и водното стопанство;
 - Министерство по опазване на околната среда.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Сърбия, или правен субект, установен в Сърбия, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Сърбия трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Сърбия не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Сърбия, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след преустановяване на временното прилагане или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, преустановяването на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Сърбия. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните сръбски органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Сърбия, или на всеки правен субект, установен в Сърбия, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Сърбия трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния сръбски орган, определен от правителството на Сърбия. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Сърбия.
5. По искане на сръбските органи проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, сръбските органи, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират сръбските органи за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на сръбските компетентни органи всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на сръбското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Сърбия, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и сръбските компетентни органи редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, определеното звено за контакт ще бъде Координационната служба за борба с измамите (AFCOS) на Сърбия.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и сръбските компетентни органи се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Сръбските компетентни органи си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Сърбия. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Сърбия. Правителството на Сърбия съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Сърбия, и правните субекти, установени в Сърбия. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Сърбия.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Сърбия по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Сърбия са компетентни да се произнасят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Сърбия, или правен субект, установен в Сърбия, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Сърбия трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

МЕЖДУНАРОДНО СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Босна и Херцеговина, от друга, относно участието на Босна и Херцеговина в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

Босна и Херцеговина (наричана по-нататък „Босна и Херцеговина“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в Рамковото споразумение между Европейската общност и Босна и Херцеговина за установяване на общите принципи за участие на Босна и Херцеговина в общностните програми ⁽¹⁾ се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Босна и Херцеговина във всяка отделна програма, по-специално дължимата финансова вноска, да се определят посредством споразумение под формата на Меморандум за разбирателство ⁽²⁾ между Комисията и Босна и Херцеговина;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, че научните изследвания и иновациите изиграха важна роля в Западните Балкани за сътрудничеството и финансирането на съвместни научноизследователски и иновационни проекти, които позволяват взаимен достъп до върхови постижения, знания, иновации, мрежи и научноизследователски ресурси. Те създадоха ценни възможности за човешко развитие, увеличавайки шансовете за успех при намирането на съвместни решения на регионалните и глобалните предизвикателства;

⁽¹⁾ ОВ L 192, 22.7.2005 г. стр. 9.

⁽²⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в Рамковото споразумение между Европейската общност и Босна и Херцеговина за установяване на общите принципи за участие на Босна и Херцеговина в общностните програми.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СПЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Босна и Херцеговина участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764⁽⁴⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾ и Решение (ЕС) 2021/820⁽⁶⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти, установени в Босна и Херцеговина⁽⁷⁾, в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Босна и Херцеговина участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в Рамковото споразумение между Европейската общност и Босна и Херцеговина за установяване на общите принципи за участие на Босна и Херцеговина в общностните програми, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Босна и Херцеговина правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз⁽⁸⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Босна и Херцеговина, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:

- a) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми или проекти на Босна и Херцеговина, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽⁴⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁷⁾ Правни субекти означава всяко физическо или юридическо лице в съответствие с член 2, точка 16 от програма „Хоризонт Европа“. Терминът „правни субекти“ не се отнася пряко или косвено до двете образувания, от които се състои Босна и Херцеговина: Федерация Босна и Херцеговина и Република Сръбска.

⁽⁸⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

б) информация за това дали Босна и Херцеговина разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Босна и Херцеговина ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Босна и Херцеговина, на правен субект от Босна и Херцеговина, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Босна и Херцеговина списък на съответните правни субекти, установени в Босна и Херцеговина, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и

в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Босна и Херцеговина, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Босна и Херцеговина ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Босна и Херцеговина правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Босна и Херцеговина и правните субекти, установени в Босна и Херцеговина, могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Босна и Херцеговина имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Босна и Херцеговина.

Представителите на Босна и Херцеговина не присъстват по време на гласуването в посочените комитети.

Резултатът от него се съобщава на Босна и Херцеговина. Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Босна и Херцеговина на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

8. Представителите на Босна и Херцеговина имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Босна и Херцеговина.

9. Босна и Херцеговина може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета ⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Босна и Херцеговина за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. Босна и Херцеговина предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Босна и Херцеговина или внесени в Босна и Херцеговина, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Босна и Херцеговина фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Босна и Херцеговина или на правни субекти, установени в Босна и Херцеговина, в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Босна и Херцеговина към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).
2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:
 - а) оперативна вноска; и
 - б) такса за участие.
3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец май и юли.
4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁰⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽¹¹⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹²⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на brutния вътрешен продукт (БВП) на Босна и Херцеговина по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.
6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.
7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.
8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

9. Европейският съюз предоставя на Босна и Херцеговина информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Босна и Херцеговина за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Босна и Херцеговина има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Босна и Херцеговина или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Босна и Херцеговина за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Босна и Херцеговина и правните субекти, установени в Босна и Херцеговина, по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Босна и Херцеговина или с правни субекти, установени в Босна и Херцеговина, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Босна и Херцеговина, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Босна и Херцеговина за година N се коригира. Сумата, която Босна и Херцеговина дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Босна и Херцеговина съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми или проекти на Босна и Херцеговина, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законодателството на Босна и Херцеговина.

2. Списъкът на равностойните програми или проекти на Босна и Херцеговина, отворени за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз, се съдържа в приложение II.

3. Финансирането от програми или проекти на Босна и Херцеговина на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законодателството на програми или проекти на Босна и Херцеговина, уреждащо функционирането на програмите или проектите за научни изследвания и иновации. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми или проекти в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и законодателството на Босна и Херцеговина.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програмата „Хоризонт Европа“, участието на Босна и Херцеговина в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Босна и Херцеговина.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Босна и Херцеговина

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Босна и Херцеговина (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Босна и Херцеговина“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Босна и Херцеговина включват:
 - a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти, установени в Босна и Херцеговина, в програмата „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми или проекти на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
 - b) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
 - v) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството; и
 - г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес;
 - д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.
2. Съвместният комитет ЕС—Босна и Херцеговина, който се състои от представители на Европейския съюз и на Босна и Херцеговина, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС—Босна и Херцеговина може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС—Босна и Херцеговина заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и Босна и Херцеговина се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС—Босна и Херцеговина работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти, установени в Босна и Херцеговина. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Босна и Херцеговина може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.

2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.

3. Европейският съюз и Босна и Херцеговина могат временно да прилагат настоящото споразумение в съответствие със своите вътрешни процедури и законодателство. Временното прилагане започва на датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.

4. В случай че Босна и Херцеговина уведоми Комисията, която действа от името на Европейския съюз, че няма да приключи вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение, настоящото споразумение престава да се прилага временно от датата, на която Комисията получи посоченото уведомление, която ще бъде датата на преустановяване за целите на настоящото споразумение.

5. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Босна и Херцеговина по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Босна и Херцеговина за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Босна и Херцеговина.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Босна и Херцеговина, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Босна и Херцеговина правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Босна и Херцеговина, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти, установени в Босна и Херцеговина, отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

7. Когато настоящото споразумение престане да се прилага временно в съответствие с параграф 4 от настоящия член или бъде прекратено в съответствие с параграф 6 от настоящия член, страните се договарят, че:

а) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения по време на временното прилагане и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;

б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира; и

в) след годината, през която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването или от преустановяването на временното прилагане на настоящото споразумение.

8. Настоящото споразумение може да бъде изменено само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

9. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски, босненски, хърватски и сръбски език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 6 декември 2021 година и в Сараево на 22 декември 2021 година.

*За Комисията, от името на Европейския
съюз,*

Мария ГАБРИЕЛ

*Комисар, отговарящ за иновациите, научните
изследвания, културата, образованието и
младежта*

За Босна и Херцеговина,

Ankica GUDELJEVIĆ

*Министър по гражданските въпроси на Босна
и Херцеговина*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Босна и Херцеговина по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Босна и Херцеговина**

1. Финансовата вноска на Босна и Херцеговина по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Босна и Херцеговина за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,09.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмнирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Босна и Херцеговина със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Босна и Херцеговина се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Босна и Херцеговина

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — правни субекти, установени в Босна и Херцеговина, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Босна и Херцеговина по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPRES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:

i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Босна и Херцеговина или правни субекти, установени в Босна и Херцеговина, като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

ii. сумата на коригираната оперативна вноска на Босна и Херцеговина за година N, умножена по съотношението между:

A. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и

B. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Босна и Херцеговина, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Босна и Херцеговина и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Босна и Херцеговина

1. Комисията съобщава на Босна и Херцеговина възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Босна и Херцеговина в програмата „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;

б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;

в. от година N+1 на изпълнението на програмата „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;

г. за частта от програмата „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Босна и Херцеговина, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Босна и Херцеговина покана за внасяне на средства, съответстващи на неговата вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Босна и Херцеговина да се извърши не по-късно от 45 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 90 дни от датата, на която настоящото споразумение започва да поражда правно действие.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Босна и Херцеговина за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Босна и Херцеговина е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Босна и Херцеговина, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Босна и Херцеговина или от Босна и Херцеговина.

4. Босна и Херцеговина заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Босна и Херцеговина до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Босна и Херцеговина върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми или проекти на Босна и Херцеговина

Програмите, проектите, действията и дейностите на Босна и Херцеговина, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“:

[...]

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Босна и Херцеговина, или правен субект, установен в Босна и Херцеговина, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Босна и Херцеговина трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Босна и Херцеговина не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Босна и Херцеговина, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след преустановяване на временното прилагане или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, преустановяването на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Босна и Херцеговина. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните органи на Босна и Херцеговина информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Босна и Херцеговина, или на всеки правен субект, установен в Босна и Херцеговина, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Босна и Херцеговина трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния орган от Босна и Херцеговина, определен от правителството на Босна и Херцеговина. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Босна и Херцеговина.
5. По искане на органите на Босна и Херцеговина проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Босна и Херцеговина, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Босна и Херцеговина за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Босна и Херцеговина всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на наказателното право на Босна и Херцеговина, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Босна и Херцеговина, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Босна и Херцеговина редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Босна и Херцеговина определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Босна и Херцеговина се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Босна и Херцеговина си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Босна и Херцеговина. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от министърския съвет на Босна и Херцеговина. Министърският съвет на Босна и Херцеговина съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Босна и Херцеговина, и правните субекти, установени в Босна и Херцеговина. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Босна и Херцеговина.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Босна и Херцеговина по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се признае по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Босна и Херцеговина са компетентни да се признаят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Босна и Херцеговина, или правен субект, установен в Босна и Херцеговина, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Босна и Херцеговина трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

МЕЖДУНАРОДНО СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Косово*, от друга страна, относно участието на Косово в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

правителството на Косово (наричано по-нататък „Косово“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в Рамковото споразумение между Европейския съюз и Косово относно общите принципи за участие на Косово в програми на Съюза⁽¹⁾ се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Косово във всяка специфична програма, по-специално за дължимата финансова вноска, да се определят със споразумение между Комисията и компетентните органи на Косово;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, че научните изследвания и иновациите изиграха важна роля в Западните Балкани за сътрудничеството и финансирането на съвместни научноизследователски и иновационни проекти, които позволяват взаимен достъп до върхови постижения, знания, иновации, мрежи и научноизследователски ресурси. Те създадоха ценни възможности за човешко развитие, увеличавайки шансовете за успех при намирането на съвместни решения на регионалните и глобалните предизвикателства;

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

(1) Рамково споразумение между Европейския съюз и Косово* относно общите принципи за участие на Косово в програми на Съюза (ОВ L 195, 27.7.2017 г., стр. 3.).

(2) Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СПЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Косово участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽³⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁵⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти от Косово в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Косово участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в Рамковото споразумение между Европейския съюз и Косово относно общите принципи за участие на Косово в програми на Съюза и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Косово правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁶⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Косово, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми, проекти, действия и части от тях на Косово, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽³⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁵⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁶⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

- б) информация за това дали Косово разполага с механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Косово ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/погълщане от страна на субект, установен или контролиран извън Косово, на правен субект от Косово, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Косово списък на съответните правни субекти, установени в Косово, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и
- в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Косово, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Косово ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.
4. Установените в Косово правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.
5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Косово и правни субекти от Косово могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.
6. Представителите на Косово имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Косово.

Представителите на Косово не присъстват по време на гласуването в посочените комитети.

Резултатът от него се съобщава на Косово.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Косово на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.
8. Представителите на Косово имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Косово.
9. Косово може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета (7), в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.
10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Косово за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

(7) Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. Косово предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Косово или внесени в Косово, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Косово фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Косово или правни субекти от Косово в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Косово към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец май и юли.

4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽⁹⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 3,1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹⁰⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутния вътрешен продукт (БВП) на Косово по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹⁰⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

9. Европейският съюз предоставя на Косово информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Косово за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Косово има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Косово или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Косово за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Косово и правните субекти от Косово по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Косово или с правни субекти от Косово, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Косово, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Косово за година N се коригира. Сумата, която Косово дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Косово съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми, проекти, действия, дейности или части от тях на Косово, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законите и подзаконовите разпоредби на Косово.

2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти, действия или части от тях на Косово.

3. Финансирането от Косово на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законодателството на Косово, уреждащо функционирането на програмите, проектите, действията за научни изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми, проекти, действия или части от тях в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и законите и подзаконовите разпоредби на Косово.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“, участието на Косово в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Косово.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Косово

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Косово (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Косово“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Косово включват:
 - а) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Косово в програма „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми, проекти, действия или части от тях на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
 - б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
 - в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
 - г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
 - д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.
2. Съвместният комитет ЕС—Косово, който се състои от представители на Европейския съюз и на Косово, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС—Косово може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС—Косово заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и Косово се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС—Косово работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Косово. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Косово може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти или действия или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Европейският съюз и Косово могат временно да прилагат настоящото споразумение в съответствие със своите вътрешни процедури и законодателство. Временното прилагане започва на датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
4. В случай че Косово уведоми Комисията, която действа от името на Европейския съюз, че няма да приключи вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение, настоящото споразумение престава да се прилага временно от датата, на която Комисията получи посоченото уведомление, която ще бъде датата на преустановяване за целите на настоящото споразумение.
5. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Косово по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Косово за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Косово.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Косово, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Косово правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Косово, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Косово отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

7. Когато настоящото споразумение престане да се прилага временно в съответствие с параграф 4 от настоящия член или бъде прекратено в съответствие с параграф 6 от настоящия член, страните се договарят, че:

- a) проектите и действията или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения по време на временното прилагане и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;

- б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира;
- в) след годината, през която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването или от преустановяването на временното прилагане на настоящото споразумение.

8. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

9. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски език.

Съставено в Брюксел, на 7 декември, и в Прищина, на 23 ноември 2021 година.

*За Европейската комисия, от илето на
Европейския съюз,*

Мария ГАБРИЕЛ,

*Комисар по въпросите на иновациите,
научните изследвания, културата,
образованието и младежта*

За Косово,

Arbërie NAGAVCI,

*Министър на образованието, науката,
технологиите и иновациите*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Косово по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Косово**

1. Финансовата вноска на Косово по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Косово за участието му в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,09.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 27.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Косово със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Косово се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Косово

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — правни субекти от Косово, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Косово по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Косово или правни субекти от Косово като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPREES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Косово за година N, умножена по съотношението между:

- A. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и
- B. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Косово, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Косово и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Косово

1. Комисията съобщава на Косово възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

- a) сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Косово в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;
- б) сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;
- в) от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;
- г) за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Косово, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Косово покана за внасяне на средства, съответстващи на неговата вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Косово да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от датата, на която настоящото споразумение започва да поражда правно действие.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканата за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Косово за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Косово е участвало.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Косово, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Косово или от Косово.

4. Косово заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Косово до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Косово върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на Официален вестник на Европейския съюз, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти и действия или части от тях на Косово

Програмите, проектите, действията и дейностите на Косово, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“:

1. Безвъзмездни средства за краткосрочна мобилност

Уредени с административна инструкция № 28/2016 на MESTI ⁽¹⁾

Схемата подпомага краткосрочното пребиваване на научни изследователи от Косово в академични и изследователски институции извън Косово, както и участието на изследователи от Косово в международни конференции, които се провеждат извън Косово.

2. Схема за безвъзмездни средства за научни изследвания с малък мащаб

Уредена с административна инструкция № 26/2016 на MESTI ⁽²⁾

Схемата предоставя финансиране на изследователски организации в Косово за малки научни проекти с продължителност от 6 до 12 месеца, като общата стойност на безвъзмездните средства е до 10 000 EUR. Схемата изисква участието на международни експерти в качеството им на консултанти.

3. Финансова подкрепа за научни публикации

Уредена с административна инструкция № 27/2016 на MESTI ⁽³⁾

Схемата предоставя финансиране за публикуване на научни монографии в размер до 3 000 EUR. Понастоящем тя е отворена за правни субекти и физически лица, развиващи дейност в Косово.

4. Финансова подкрепа за публикации в списания с фактор на въздействие

Уредена с административна инструкция № 1/2017 на MESTI ⁽⁴⁾

Схемата предоставя финансиране за публикуване на документи в резултат на научни изследвания, проведени в Косово, в списания, индексирани в Web of Science и Scopus. Тя покрива до 80 % от разходите за публикуване.

⁽¹⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2017/01/28-ua-masht-nr-28-per-grandet-afatshkurta-te-mobiliteteve-rotated.pdf>

⁽²⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2017/01/ua-per-aplikim-ne-projektet-e-vogla-shkencore-rotated-1.pdf>

⁽³⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2016/12/rotated-1.pdf>

⁽⁴⁾ <https://masht.rks-gov.net/uploads/2017/08/1-2017-ua-per-publikime-dhe-botime-shkencore-rotated.pdf>

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Косово, или правен субект, установен в Косово, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Косово трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Косово не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Косово, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след преустановяване на временното прилагане или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, преустановяването на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Косово. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните органи от Косово информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Косово, или на всеки правен субект, установен в Косово, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Косово трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния орган от Косово, определен от правителството на Косово. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Косово.
5. По искане на органите на Косово проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Косово, като действат в съответствие с правилата и разпоредбите на Косово, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно законодателството на Косово, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Косово за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Косово всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на наказателно право на Косово, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Косово, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Косово редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Косово определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Косово се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обmena на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Косово си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Косово. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от органа на Косово, определен за тази цел от правителството на Косово. Правителството на Косово съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Косово, и правните субекти, установени в Косово. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Косово.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Косово по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се признае по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Косово са компетентни да се признаят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Косово, или правен субект, установен в Косово, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Косово трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

МЕЖДУНАРОДНО СПОРАЗУМЕНИЕ**между Европейския съюз, от една страна, и Черна гора, от друга страна, относно участието на Черна гора в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации**

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

правителството на Черна гора (наричано по-нататък „Черна гора“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в протокол 8 към Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Черна гора, от друга страна, относно общите принципи за участието на Черна гора в програми на Европейската общност ⁽¹⁾ се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Черна гора във всяка отделна програма, по-специално дължимата финансова вноска, да се определят посредством споразумение под формата на Меморандум за разбирателство ⁽²⁾ между Комисията, действаща от името на Общността, и Черна гора;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации, (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоенствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, че научните изследвания и иновациите изиграха важна роля в Западните Балкани за сътрудничеството и финансирането на съвместни научноизследователски и иновационни проекти, които позволяват взаимен достъп до върхови постижения, знания, иновации, мрежи и научноизследователски ресурси. Те създадоха ценни възможности за човешко развитие, увеличавайки шансовете за успех при намирането на съвместни решения на регионалните и глобалните предизвикателства;

⁽¹⁾ ОВ L 108, 29.4.2010 г., стр. 1.

⁽²⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в протокол 8 към Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Черна гора, от друга страна, относно общите принципи за участието на Черна гора в програми на Съюза.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СПЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Черна гора участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽⁴⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁶⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти от Черна гора в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Черна гора участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в протокол 8 към Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Черна гора, от друга страна, относно общите принципи за участието на Черна гора в програми на Европейската общност, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Черна гора правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁷⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Черна гора, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми, проекти, действия, дейности и части от тях на Черна гора, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽⁴⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁷⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

б) информация за това дали Черна гора разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Черна гора ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Черна гора, на правен субект от Черна гора, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Черна гора списък на съответните правни субекти, установени в Черна гора, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и

в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Черна гора, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Черна гора ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Черна гора правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Черна гора и правните субекти на Черна гора могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Черна гора имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Черна гора.

Представителите на Черна гора не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Черна гора.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Черна гора на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

8. Представителите на Черна гора имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Черна гора.

9. Черна гора може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Черна гора за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. Черна гора предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Черна гора или внесени в Черна гора, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Черна гора фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Черна гора или правни субекти от Черна гора в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Черна гора към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец май и юли.

4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽¹⁰⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹¹⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутния вътрешен продукт (БВП) на Черна гора по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹¹⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

9. Европейският съюз предоставя на Черна гора информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“.

Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Черна гора за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Черна гора има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Черна гора или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Черна гора за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Черна гора и правните субекти от Черна гора по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Черна гора или с правни субекти от Черна гора, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Черна гора, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Черна гора за година N се коригира. Сумата, която Черна гора дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Черна гора съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, може да участват в програми, проекти, действия, дейности или части от тях на Черна гора, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби на Черна гора.

2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти, действия, дейности или части от тях на Черна гора.

3. Финансирането от Черна гора на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законовите и подзаконовите разпоредби на Черна гора, уреждащо функционирането на програмите, проектите, действията, дейностите за научни изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми, проекти, действия, дейности или части от тях в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и законовите и подзаконовите разпоредби на Черна гора.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програмата „Хоризонт Европа“, участието на Черна гора в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Черна гора.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Черна гора

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Черна гора (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Черна гора“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Черна гора включват:
 - a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Черна гора в програмата „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми, проекти, действия, дейности или части от тях на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
 - b) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
 - в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
 - г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
 - д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.
2. Съвместният комитет ЕС—Черна гора, който се състои от представители на Европейския съюз и на Черна гора, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС—Черна гора може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС—Черна гора заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и националният орган на Черна гора, отговарящ за науката и изследванията, се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС—Черна гора работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Черна гора. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Черна гора може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Европейският съюз и Черна гора могат временно да прилагат настоящото споразумение в съответствие със своите вътрешни процедури и законодателство. Временното прилагане започва на датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
4. В случай че Черна гора уведоми Комисията, която действа от името на Европейския съюз, че няма да приключи вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение, настоящото споразумение престава да се прилага временно от датата, на която Комисията получи посоченото уведомление, която ще бъде датата на преустановяване за целите на настоящото споразумение.
5. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Черна гора по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Черна гора за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Черна гора.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Черна гора, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Черна гора правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Черна гора, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Черна гора отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

7. Когато настоящото споразумение престане да се прилага временно в съответствие с параграф 4 от настоящия член или бъде прекратено в съответствие с параграф 6 от настоящия член, страните се договарят, че:

- a) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения по време на временното прилагане и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;

- б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира; и
- в) след годината, през която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването или от преустановяването на временното прилагане на настоящото споразумение.

Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

8. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски и грузински език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел, на 6 декември, и в Подгорица, на 3 декември 2021 година.

*За Комисията, от името на Европейския
съюз,*

Мария ГАБРИЕЛ

*Комисар по въпросите на иновациите,
научните изследвания, културата,
образованието и младежта*

*За правителството на Черна гора,
Vesna BRATIĆ*

*Министър на образованието, науката,
културата и спорта*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

**Правила относно финансовата вноска на Черна гора по програма „Хоризонт Европа“
(2021—2027 г.)****I. Изчисляване на финансовата вноска на Черна гора**

1. Финансовата вноска на Черна гора по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Черна гора за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,18.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

- i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и
- ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 27.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Черна гора със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Черна гора се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Черна гора

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — правни субекти на Черна гора, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Черна гора по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Черна гора или правни субекти на Черна гора като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPRES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Черна гора за година N, умножена по съотношението между:

А. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и

Б. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Черна гора, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Черна гора и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Черна гора

1. Комисията съобщава на Черна гора възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Черна гора в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;

б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;

в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;

г. за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Черна гора, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Черна гора покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Черна гора да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от датата, на която настоящото споразумение започва да поражда правно действие.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Черна гора за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Черна гора е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Черна гора, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Черна гора или от Черна гора.

4. Черна гора заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с част III от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Черна гора до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Черна гора върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми, проекти, действия, дейности или части от тях на Черна гора

Програмите, проектите, действията и дейностите на Черна гора, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“:

- програмите на центровете за високи постижения;
 - безвъзмездните средства за финансиране на научноизследователски проекти;
 - Съвместна програма за иновации за периода 2019—2024 г.;
 - Предварителни програми за ускоряване за стартиращи предприятия.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Черна гора, или правен субект, установен в Черна гора, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Черна гора трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Черна гора не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Черна гора, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след преустановяване на временното прилагане или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, преустановяването на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Черна гора. Тези разследвания се извършват в съответствие с репа и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните органи на Черна гора информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Черна гора, или на всеки правен субект, установен в Черна гора, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Черна гора трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния орган на Черна гора, определен от правителството на Черна гора. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Черна гора.
5. По искане на компетентните органи на Черна гора проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Черна гора, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Черна гора за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Черна гора всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на наказателното право на Черна гора, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Черна гора, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Черна гора редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Черна гора определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Черна гора се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Черна гора си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Черна гора. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Черна гора. Правителството на Черна гора съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Черна гора, и правните субекти, установени в Черна гора. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Черна гора.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Черна гора по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Черна гора са компетентни да се произнасят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Черна гора, или правен субект, установен в Черна гора, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Черна гора трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

МЕЖДУНАРОДНО СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Република Северна Македония, от друга страна, относно участието на Северна Македония в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

правителството на Република Северна Македония (наричано по-нататък „Северна Македония“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в протокола към Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и бившата югославска република Македония, от друга, относно Рамковото споразумение между Европейската общност и бившата югославска република Македония за установяване на общите принципи за участие на бившата югославска република Македония в общностните програми ⁽¹⁾ се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Северна Македония във всяка отделна програма, по-специално дължимата финансова вноска, да се определят посредством споразумение под формата на Меморандум за разбирателство ⁽²⁾ между Комисията и компетентните органи на Северна Македония;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоенствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

⁽¹⁾ ОВ L 192, 22.7.2005 г., стр. 23.

⁽²⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в протокола към Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и бившата югославска република Македония, от друга, относно Рамковото споразумение между Европейската общност и бившата югославска република Македония за установяване на общите принципи за участие на бившата югославска република Македония в общностните програми.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, че научните изследвания и иновациите изиграха важна роля в Западните Балкани за сътрудничеството и финансирането на съвместни научноизследователски и иновационни проекти, които позволяват взаимен достъп до върхови постижения, знания, иновации, мрежи и научноизследователски ресурси. Те създадоха ценни възможности за човешко развитие, увеличавайки шансовете за успех при намирането на съвместни решения на регионалните и глобалните предизвикателства;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Северна Македония участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764⁽⁴⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.

2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁵⁾ и Решение (ЕС) 2021/820⁽⁶⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти от Северна Македония в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Северна Македония участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в протокола към Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и бившата югославска република Македония, от друга, относно Рамковото споразумение между Европейската общност и бившата югославска република Македония за установяване на общите принципи за участие на бившата югославска република Македония в общностните програми, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.

⁽⁴⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Северна Македония правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁷⁾.

3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Северна Македония, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:

- а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми, мерки, проекти, инструменти или части от тях на Северна Македония, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;
- б) информация за това дали Северна Македония разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Северна Македония ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Северна Македония, на правен субект, установен в Северна Македония, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Северна Македония списък на съответните правни субекти, установени в Северна Македония, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и
- в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Северна Македония, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Северна Македония ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Северна Македония правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Северна Македония и правните субекти от Северна Македония могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Северна Македония имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Северна Македония.

Представителите на Северна Македония не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Северна Македония.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Северна Македония на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

⁽⁷⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

8. Представителите на Северна Македония имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такава участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Северна Македония.
9. Северна Македония може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета ⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.
10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Северна Македония за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.
11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.
12. Северна Македония предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Северна Македония или внесени в Северна Македония, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Северна Македония фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Северна Македония или правни субекти от Северна Македония в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Северна Македония към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).
2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:
 - а) оперативна вноска; и
 - б) такса за участие.
3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на един транш, дължимо най-късно през месец май.
4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори ⁽¹⁰⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 3,1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽¹¹⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹¹⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на brutния вътрешен продукт (БВП) на Северна Македония по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програмата „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

9. Европейският съюз предоставя на Северна Македония информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Северна Македония за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Северна Македония има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Северна Македония или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Северна Македония за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Северна Македония и правните субекти от Северна Македония по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Северна Македония или с правни субекти от Северна Македония, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Северна Македония, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноски, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноски на Северна Македония за година N се коригира. Сумата, която Северна Македония дължи или която трябва да получи като допълнителна вноски или намаление на вноската на Северна Македония съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноски, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, може да участват в програми, мерки, проекти, инструменти или части от тях на Северна Македония, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие с вътрешните законодателни разпоредби на Северна Македония.

2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми, мерки, проекти, инструменти или части от тях на Северна Македония.

3. Финансирането от Северна Македония на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законодателството на Северна Македония, уреждащо функционирането на програмите, мерките, проектите, инструментите за научни изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми, мерки, проекти и инструменти в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и вътрешните законодателни разпоредби на Северна Македония.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“, участието на Северна Македония в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Северна Македония.

2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Северна Македония

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Северна Македония (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Северна Македония“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Северна Македония включват:

а) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:

- i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Северна Македония в програма „Хоризонт Европа“;
- ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми, мерки, проекти, инструменти или части от тях на другата страна;

- iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
- г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.
2. Съвместният комитет ЕС—Северна Македония, който се състои от представители на Европейския съюз и на Северна Македония, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС—Северна Македония може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС—Северна Македония заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и отговорният национален орган на Северна Македония се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС—Северна Македония работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Северна Македония. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Северна Македония може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Европейският съюз и Северна Македония могат временно да прилагат настоящото споразумение в съответствие със своите вътрешни процедури и законодателство. Временното прилагане започва на датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
4. В случай че Северна Македония уведоми Комисията, която действа от името на Европейския съюз, че няма да приключи вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение, настоящото споразумение престава да се прилага временно от датата, на която Комисията получи посоченото уведомление, която ще бъде датата на преустановяване за целите на настоящото споразумение.

5. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Северна Македония по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Северна Македония за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Северна Македония.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Северна Македония, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Северна Македония правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Северна Македония, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Северна Македония отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

7. Когато настоящото споразумение престане да се прилага временно в съответствие с параграф 4 от настоящия член или бъде прекратено в съответствие с параграф 6 от настоящия член, страните се договарят, че:

- а) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения по време на временното прилагане и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;
- б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира;
- в) след годината, през която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването или от преустановяването на временното прилагане на настоящото споразумение.

8. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

9. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски и македонски език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването приоритет има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 6 декември и в Скопие на 30 ноември 2021 година.

*За Комисията, от името на Европейския
съюз,*

Мария ГАБРИЕЛ

*Комисар, отговарящ за иновациите, научните
изследвания, културата, образованието и
младежта*

За правителството на Северна Македония,

Mila CAROVSKA

Министър на образованието и науката

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Северна Македония по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Северна Македония**

1. Финансовата вноска на Северна Македония по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Северна Македония за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,2.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмнирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Северна Македония със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Северна Македония се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Северна Македония

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — правни субекти, установени в Северна Македония, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Северна Македония по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, IPRES, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:

i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Северна Македония или на правни субекти, установени в Северна Македония / правни субекти от Северна Македония като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

ii. сумата на коригираната оперативна вноска на Северна Македония за година N, умножена по съотношението между:

A. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и

B. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Северна Македония, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Северна Македония и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Северна Македония

1. Комисията съобщава на Северна Македония възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Северна Македония в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;

б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;

в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;

г. за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Северна Македония, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април на всяка финансова година Комисията отправя към Северна Македония покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на вноската на Северна Македония да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от датата, на която настоящото споразумение започва да поражда правно действие.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканата за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Северна Македония за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Северна Македония е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Северна Македония, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Северна Македония или от Северна Македония.

4. Северна Македония заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Северна Македония до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Северна Македония върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми, мерки, проекти, инструменти или части от тях на Северна Македония.

Програмите, мерките, проектите, инструментите или части от тях на Северна Македония, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“:

- Програма за научни и изследователски дейности (Министерство на образованието и науката))
- Отпускане на средства за финансиране на научноизследователски проекти на научните институции (университети, научноизследователски институти)
- Фонд за иновации и технологично развитие (FITD)
 - Съфинансирани безвъзмездни средства за търговска реализация на иновации
 - Безвъзмездни средства за засилване на сътрудничеството между академичните среди и промишлеността Съфинансирани безвъзмездни средства за създаване, функциониране и инвестиции на ускорители на бизнес технологии
- Конкурентоспособност, иновации и предприемачество (Министерство на икономиката)
 - Развитие и подкрепа за интернационализацията на ММСП (подкрепа и развитие на микро-, малки и средни предприятия)
 - Подкрепа за повишаване на конкурентоспособността на стопанските субекти от преработвателна промишленост (прилагане на промишлената политика)
 - Съфинансиране на част от разходите за сътрудничество на проекти между дружества от преработвателната промишленост и академични и научноизследователски институции, които се отнасят до осъществяването на проекти и създаването на партньорства за сътрудничество в областта на интелигентната специализация, цифровата трансформация и екологизирането на преработвателната промишленост (прилагане на промишлената политика)

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребивавало в Северна Македония, или правен субект, установен в Северна Македония, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Северна Македония трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Северна Македония не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Северна Македония, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след преустановяване на временното прилагане или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, преустановяването на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Северна Македония. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните органи на Северна Македония информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребивавало в Северна Македония, или на всеки правен субект, установен в Северна Македония, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Северна Македония трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния орган от Северна Македония, определен от правителството на Северна Македония. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Северна Македония.
5. По искане на органите на Северна Македония проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Северна Македония, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Северна Македония за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Северна Македония всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на законодателството на Северна Македония в областта на наказателното право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Северна Македония, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Северна Македония редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Северна Македония определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Северна Македония се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Северна Македония си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Северна Македония. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Северна Македония. Правителството на Северна Македония съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Северна Македония, и правните субекти, установени в Северна Македония. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Северна Македония.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Северна Македония по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се признае по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Северна Македония са компетентни да се признаят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Северна Македония, или правен субект, установен в Северна Македония, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Северна Македония трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

СПОРАЗУМЕНИЕ**между Европейския съюз, от една страна, и Израел, от друга страна, относно участието на Израел в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“**

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

правителството на Държавата Израел (наричано по-нататък „Израел“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в протокола⁽¹⁾ към Евро-средиземноморското споразумение⁽²⁾ за асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Държавата Израел, от друга страна, относно Рамково споразумение между Европейската общност и Държавата Израел за общите принципи на участие на Държавата Израел в програмите на Общността, наричан по-нататък „протокола към Евро-средиземноморското споразумение“, се установяват общите принципи за участието на Израел в програмите на Съюза, като Комисията и компетентните органи на Израел определят специфичните принципи и условия, включително финансовите вноски, по отношение на посоченото участие във всяка отделна програма⁽³⁾.

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

⁽¹⁾ ОВ L 129, 17.5.2008 г., стр. 40.

⁽²⁾ ОВ L 147/3, 21.6.2000 г., стр. 3.

⁽³⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в протокола към Евро-средиземноморското споразумение относно общите принципи, уреждащи участието на Държавата Израел в общностните програми.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Израел участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽⁵⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁷⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти от Израел в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Израел участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в протокола към Евро-средиземноморското споразумение, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Израел правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁸⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Израел, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми, проекти или части от тях на Израел, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;
 - б) информация за това дали Израел разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Израел ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Израел, на израелски правен субект, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Израел списък на съответните правни субекти, установени в Израел, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и

⁽⁵⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁷⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁸⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Израел, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Израел ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Израел правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Израел и израелските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Израел имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Израел.

Представителите на Израел не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Израел.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Израел на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

8. Представителите на Израел имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Израел.

9. Израел може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета ⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Израел за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия, включително в съответствие със законите и процедурните правила относно законното влизане и пребиваване в Израел или в Европейския съюз, според случая, за да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Израел или израелски правни субекти в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Израел към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:
 - а) оперативна вноска; и
 - б) такса за участие.
3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на един транш, дължимо най-късно през месец май.
4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁰⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽¹¹⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹²⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета за програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутния вътрешен продукт (БВП) на Израел по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.
6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.
7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.
8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.
9. Европейският съюз предоставя на Израел информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Израел за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Израел има право да получи съгласно приложение III.
10. Всички вноски на Израел или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Израел за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Израел и израелските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Израел или с израелски правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4;

и

б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Израел, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Израел за година N се коригира. Сумата, която Израел дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Израел съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми, проекти или части от тях на Израел, равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законите и подзаконовите разпоредби на Израел и израелските правителствени директиви, процедури, правила, програми, планове и механизми за подкрепа, включително тези, уреждащи действието на такива програми, проекти или части от тях.

2. Списъкът на равностойните програми, проекти или части от тях на Израел, отворени за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз, се съдържа в част I от приложение II. Израел предприема необходимите мерки, за да отвори постепенно своите програми, проекти или части от тях, посочени в част II от приложение II, за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз.

3. Финансирането от Израел на правни субекти, установени в Европейския съюз, е предмет на законите и подзаконовите разпоредби на Израел и израелските правителствени директиви, процедури, правила, програми, планове и механизми за подкрепа, включително тези, уреждащи действието на програми и проекти за изследвания и иновации или части от тях. Когато не е осигурено финансиране, установените в Европейския съюз правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите съответни програми, проекти или части от тях в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и законите и подзаконовите разпоредби на Израел и израелските правителствени директиви, процедури, правила, програми, планове и механизми за подкрепа, включително тези, уреждащи действието на такива програми, проекти или части от тях.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“, участието на Израел в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Израел.

2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Израел

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Израел (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Израел“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Израел включват:

- a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Израел в програма „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми, проекти или части от тях на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
- г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.

2. Съвместният комитет ЕС—Израел, който се състои от представители на Европейския съюз и на Израел, приема свой процедурен правилник.

3. Съвместният комитет ЕС—Израел може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.

4. Съвместният комитет ЕС—Израел заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и националният орган за технологични иновации на Държавата Израел се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.

5. Съвместният комитет ЕС—Израел работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Израел. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Израел може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заключителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.

2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.

3. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Израел по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Израел за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Израел.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Израел, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Израел правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Израел, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Израел отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

4. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

5. Когато настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с параграф 4 от настоящия член, страните се договарят, че:

- а) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;
- б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира; и
- в) след годината, през която настоящото споразумение бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици, произтичащи от прекратяването на настоящото споразумение.

6. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

7. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

8. В съответствие с политиката на ЕС настоящото споразумение няма да се прилага по отношение на географските райони, които са попаднали под управлението на Държавата Израел след 5 юни 1967 г. Тази позиция не следва да се тълкува като засягаща принципната позиция на Израел по въпроса. Страните съответно се споразумяват, че прилагането на настоящото споразумение не засяга статута на посочените райони.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски език и на иврит, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел, на 6-я ден от декември 2021 година, което съответства на 2-я ден от тевет 5782 година от еврейския календар.

*За Европейската комисия, от илето на
Европейския съюз,*

Мария ГАБРИЕЛ

*Комисар по въпросите на иновациите,
научните изследвания, културата,
образованието и младежта*

За правителството на Държавата Израел

Наим РЕГЕВ

*Посланик
на Държавата Израел към ЕС и НАТО*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Израел по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Израел**

1. Финансовата вноска на Израел по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Израел за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,93.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Израел със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Израел се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Израел

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — израелски правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Израел по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Израел или израелски правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, ПРЕС, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Израел за година N, умножена по съотношението между:

- A. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и
- B. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Израел, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Израел и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Израел

1. Комисията съобщава на Израел възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

- a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Израел в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;
- б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;
- в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;
- г. за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Израел, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април на всяка финансова година Комисията отправя към Израел покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на вноската на Израел да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от подписването на настоящото споразумение.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканата за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Израел за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Израел е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Израел, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Израел или от Израел.

4. Израел заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Израел до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Израел върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Списък на равностойните програми, проекти или части от тях на Израел**I. Списък на израелските програми, проекти или части от тях, равностойни на програма „Хоризонт Европа“, отворени за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз ⁽¹⁾:**

- Лични безвъзмездни средства за научни изследвания, отпускани от ISF (Israel Science Foundation — Израелската научна фондация);
- Програми за научноизследователска и развойна дейност в промишлеността на Националния орган за технологични иновации на Държавата Израел („ПА“):
 - Консорциум за научноизследователска и развойна дейност на технологии с общо приложение (направление 5а на ПА);
 - Пренос на знания от академичните среди към промишлеността (направление 5г на ПА);
 - Съвместна научноизследователска и развойна дейност — процедура на ПА за прилагане на международни споразумения в научноизследователската и развойната дейност в промишлеността:
 - Сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност с многонационални дружества;
 - Двустранни програми за паралелна подкрепа
- Програма за национална инициатива на Израел в областта на квантовите технологии:
 - Фонд за преки академични изследвания (подпомаган по линия на личните безвъзмездни средства за изследвания на ISF);
 - Консорциуми в областта на квантовото разпознаване (подпомагани по направление 5а на ПА);
 - Консорциуми в областта на квантовата комуникация (подпомагани по направление 5а на ПА);

II. Списък на програмите, проектите или частите от тях, по отношение на които Израел ще предприеме необходимите мерки, за да отвори за участие на правни субекти, установени в Европейския съюз ⁽¹⁾:

- Конкурси за научноизследователска и развойна дейност в космическия сектор (подпомагани по направление 2 на ПА);
- Научни изследвания в областта на космическите технологии (Министерство на иновациите, науката и технологиите);
- Данни въз основа на наблюдения на UltraSat (Ultraviolet Transient Astronomy Satellite) (на Израелската космическа агенция в сътрудничество с Института за научни изследвания на Weizmann, DESY от Германия и НАСА).

⁽¹⁾ Пояснява се, че участието на европейски субекти в такива израелски програми, проекти или части от тях е предмет на член 5 от споразумението.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Израел, или правен субект, установен в Израел, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Израел трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Израел не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Израел, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Израел. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните израелски органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Израел, или на всеки правен субект, установен в Израел, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Израел трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния израелски орган, определен от правителството на Израел. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място могат да участват служители на компетентните израелски органи.
5. По искане на компетентните органи на Израел проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Израел, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Израел за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Израел всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на израелското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Израел, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Израел редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Израел определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Израел се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Израел си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Израел. Ако получи съответното искане от Комисията, определеният от правителството на Държавата Израел орган започва производство от името на Комисията за принудително изпълнение на решението. В този случай решението на Комисията се подава до израелския съд без други формалности освен проверка на неговата истинност; проверката се извършва от органа, определен за тази цел от правителството на Държавата Израел, което уведомява Комисията за това. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Израел, и правните субекти, установени в Израел. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Израел.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Израел в съответствие с правото и процедурните правила на Израел.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се признае по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Израел са компетентни да се признаят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Израел, или правен субект, установен в Израел, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Израел трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

МЕЖДУНАРОДНО СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Грузия, от друга страна, относно участието на Грузия в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

Грузия (наричана по-нататък „Грузия“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в протокол III към Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Грузия, от друга страна ⁽¹⁾, за рамково споразумение между Европейския съюз и Грузия относно общите принципи за участие на Грузия в програми на Съюза (наричан по-нататък „протокол III“) се предвижда конкретните условия и ред, свързани с участието на Грузия във всяка специфична програма, по-специално за дължимата финансова вноска и процедурите за отчитане и оценка, да се определят със споразумение между Европейската комисия и компетентните органи на Грузия въз основа на критериите, установени в рамките на съответните програми;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

⁽¹⁾ ОВ L 261, 30.8.2014 г., стр. 4.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез Споразумението за асоцииране по програмата „Хоризонт 2020“, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СПЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Грузия участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽³⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁵⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на грузински правни субекти в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Грузия участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Грузия, от друга страна, както и в протокол III към Споразумението за асоцииране за рамково споразумение между Европейския съюз и Грузия относно общите принципи за участие на Грузия в програми на Съюза и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Грузия правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁶⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Грузия, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - а) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми и проекти на Грузия, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽³⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁵⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁶⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

б) информация за това дали Грузия разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Грузия ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато при прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Грузия, на грузински правен субект, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Грузия списък на съответните правни субекти, установени в Грузия, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и

в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Грузия, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Грузия ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Грузия правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Грузия и грузинските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Грузия имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Грузия.

Представителите на Грузия не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Грузия.

Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Грузия на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

8. Представителите на Грузия имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Грузия.

9. Грузия може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета⁽⁷⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Грузия за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. Грузия предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Грузия или внесени в Грузия, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Грузия фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Грузия или грузински правни субекти в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Грузия към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на един транш, дължимо най-късно през месец май.

4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽⁹⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹⁰⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутния вътрешен продукт (БВП) на Грузия по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹⁰⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

9. Европейският съюз предоставя на Грузия информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Грузия за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Грузия има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Грузия или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Грузия за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Грузия и грузинските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- a) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Грузия или с грузински правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- b) съответната оперативна вноска за година N, платена от Грузия, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Грузия за година N се коригира. Сумата, която Грузия дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Грузия съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми и проекти на Грузия, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законодателството на Грузия.

2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми и проекти на Грузия.

3. Финансирането от Грузия на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законодателството на Грузия, уреждащо функционирането на програмите и проектите за научни изследвания и иновации. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчват практиките на отворената наука в своите програми и проекти в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и законодателството на Грузия.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“, участието на Грузия в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Грузия.
2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Грузия

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Грузия (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Грузия“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Грузия включват:
 - a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Грузия в програма „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми и проекти на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
 - b) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
 - в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
 - г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
 - д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.
2. Съвместният комитет ЕС—Грузия, който се състои от представители на Европейския съюз и на Грузия, приема свой процедурен правилник.
3. Съвместният комитет ЕС—Грузия може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет ЕС—Грузия заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и правителството на Грузия се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.
5. Съвместният комитет ЕС—Грузия работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Грузия. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Грузия може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.
3. Европейският съюз и Грузия могат временно да прилагат настоящото споразумение в съответствие със своите вътрешни процедури и законодателство. Временното прилагане започва на датата, на която страните са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.
4. В случай че Грузия уведоми Комисията, която действа от името на Европейския съюз, че няма да приключи вътрешните си процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение, настоящото споразумение престава да се прилага временно от датата, на която Комисията получи посоченото уведомление, която ще бъде датата на преустановяване за целите на настоящото споразумение.
5. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Грузия по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Грузия за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Грузия.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Грузия, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Грузия правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Грузия, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Грузия отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

6. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

7. Когато настоящото споразумение престане да се прилага временно в съответствие с параграф 4 от настоящия член или бъде прекратено в съответствие с параграф 6 от настоящия член, страните се договарят, че:

- a) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения по време на временното прилагане и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да престане да се прилага или да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;

- б) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира; и
- в) след годината, през която настоящото споразумение престава да се прилага временно или бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването или от преустановяването на временното прилагане на настоящото споразумение.

8. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

9. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски и грузински език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 7 декември 2021 година в 2 оригинални екземпляра на английски и грузински език.

*За Комисията, от името на
Европейския съюз,
Мария ГАБРИЕЛ
Комисар по въпросите на иновациите,
научните изследвания, културата,
образованието и младежта*

*За Грузия,
д-р Mikheil SHKHENKELI
Министър
на образованието и науката*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Грузия по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Грузия**

1. Финансовата вноска на Грузия по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Грузия за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,12.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Грузия със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Грузия се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Грузия

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — грузински правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Грузия по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Грузия или грузински правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, ПРЭС, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Грузия за година N, умножена по съотношението между:

- A. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и
- B. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Грузия, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Грузия и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Грузия

1. Комисията съобщава на Грузия възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

- a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Грузия в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;
- б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;
- в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;
- г. за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на правните субекти от Грузия, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април на всяка финансова година Комисията отправя към Грузия покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на вноската на Грузия да се извърши не по-късно от 30 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от подписването на настоящото споразумение.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканата за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Грузия за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Грузия е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Грузия, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Грузия или от Грузия.

4. Грузия заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Грузия до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Грузия върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми и проекти на Грузия

Програмите и проектите, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“ в Грузия:

- Програма за фундаментални изследвания (FR) — администрирана от националната научна фондация „Шота Руставели“ на Грузия;
 - Програма за приложни изследвания (AR) — администрирана от националната научна фондация „Шота Руставели“ на Грузия;
 - Изследване с участието на сънародници, пребиваващи в чужбина (DI) — администрирано от националната научна фондация „Шота Руставели“ на Грузия.
-

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Грузия, или правен субект, установен в Грузия, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Грузия трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Грузия не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Грузия, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, след преустановяване на временното прилагане или след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 5, преустановяването на временното прилагане или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Грузия. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните грузински органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Грузия, или на всеки правен субект, установен в Грузия, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Грузия трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния грузински орган, определен от правителството на Грузия. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За тази цел в проверките и инспекциите на място може да участват длъжностни лица на компетентните органи на Грузия.
5. По искане на компетентните органи на Грузия проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, органите на Грузия, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират компетентните органи на Грузия за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на Грузия всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на грузинското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Грузия, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Грузия редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Грузия определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Грузия се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Компетентните органи на Грузия си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Грузия. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от правителството на Грузия. Правителството на Грузия съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Грузия, и правните субекти, установени в Грузия. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Грузия.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Грузия по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се произнася по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Грузия са компетентни да се произнасят по жалби за нередности при изпълнението.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Грузия, или правен субект, установен в Грузия, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Грузия трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

МЕЖДУНАРОДНО СПОРАЗУМЕНИЕ

между Европейския съюз, от една страна, и Министерския съвет на Република Албания, от друга страна, относно участието на Република Албания в програмата на Съюза „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“

Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“), от името на Европейския съюз,

от една страна,

и

Министерския съвет на Република Албания (наричан по-нататък „Албания“),

от друга страна,

наричани по-нататък „страните“,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в Рамковото споразумение между Европейската общност и Република Албания за установяване на общите принципи за участие на Република Албания в общностните програми ⁽¹⁾ се предвижда, че конкретните условия и ред, свързани с участието на Албания във всяка отделна програма, по-специално дължимата финансова вноска, ще се определят посредством споразумение под формата на Меморандум за разбирателство ⁽²⁾ между Комисията, действаща от името на Общността, и правителството на Албания;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че програмата на Европейския съюз „Хоризонт Европа“ — рамкова програма за научни изследвания и иновации“ (наричана по-нататък „програма „Хоризонт Европа“), бе създадена с Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД усилията на Европейския съюз да ръководи действията, като обедини усилията си с тези на своите международни партньори, за справяне с глобалните предизвикателства в съответствие с плана за действие в полза на хората, планетата и благоденствието в Програмата на ООН „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, и като отчитат факта, че научните изследвания и иновациите са ключови фактори и основни инструменти за основан на иновации устойчив растеж, за икономическа конкурентоспособност и привлекателност;

КАТО ПРИЗНАВАТ общите принципи, залегнали в Регламент (ЕС) 2021/695;

КАТО ОТЧИТАТ целите на обновеното европейско научноизследователско пространство, насочени към изграждане на общо научно-технологично пространство, към създаване на единен пазар за изследвания и иновации, към насърчаване и улесняване на сътрудничеството между университетите и обмена на най-добри практики и привлекателни научноизследователски кариери, към улесняване на презграничната и междусекторната мобилност на изследователите, към насърчаване на свободното движение на научни знания и иновации и зачитането на академичната свобода и свободата на научните изследвания, към подпомагане на научното образование и комуникационните дейности и насърчаване на конкурентоспособността и привлекателността на участващите икономики, както и че асоциираните държави са ключови партньори в това начинание;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ ролята на европейските партньорства за справяне с някои от най-спешните предизвикателства, пред които е изправена Европа, чрез съгласувани инициативи за научни изследвания и иновации, които допринасят значително за онези приоритети на Европейския съюз в областта на научните изследвания и иновациите, които изискват критична маса и дългосрочна визия, както и значението на участието на асоциираните държави в тези партньорства;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД, че научните изследвания и иновациите изиграха важна роля в Западните Балкани за сътрудничеството и финансирането на съвместни научноизследователски и иновационни проекти, които позволяват взаимен достъп до върхови постижения, знания, иновации, мрежи и научноизследователски ресурси. Те създадоха ценни възможности за човешко развитие, увеличавайки шансовете за успех при намирането на съвместни решения на регионалните и глобалните предизвикателства;

⁽¹⁾ ОВ L 192, 22.7.2005 г., стр. 2.

⁽²⁾ Настоящото споразумение представлява и има същите правни последици като Меморандума за разбирателство, посочен в Рамковото споразумение между Европейската общност и Република Албания за установяване на общите принципи за участие на Република Албания в общностните програми.

⁽³⁾ Регламент (ЕС) 2021/695 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“, за определяне на нейните правила за участие и разпространение на резултатите и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1290/2013 и (ЕС) № 1291/2013 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 1).

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да създадат взаимноизгодни условия за откриване на достойни работни места, за укрепване и подкрепа на екосистемите за иновация на страните чрез подпомагане на предприятията да въвеждат иновации и да се разрастват на пазарите на страните, както и чрез улесняване на възприемането и внедряването на иновации, включително на дейности за изграждане на капацитет, и на тяхната достъпност;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че реципрочното участие в програмите за научни изследвания и иновации следва да осигури взаимни ползи, като същевременно отчитат, че страните си запазват правото да ограничават или поставят условия за участие в своите програми за научни изследвания и иновации, в това число конкретно във връзка с действия, които са свързани с техни стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силни връзки на страните в областта на научните изследвания и иновациите, установени в миналото чрез споразуменията за асоцииране по следващите рамкови програми, и като признават общото желание на страните за по-нататъшно развитие, укрепване, стимулиране и разширяване на техните отношения и сътрудничеството в тази област,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Обхват на сътрудничеството

1. Албания участва като асоциирана държава и допринася за всички части на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ (наричана по-нататък програма „Хоризонт Европа“), предвидена в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/695 и изпълнявана чрез специфичната програма, създадена с Решение (ЕС) 2021/764 ⁽⁴⁾, в техните най-актуални версии, и чрез финансова вноска към Европейския институт за иновации и технологии.
2. Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ и Решение (ЕС) 2021/820 ⁽⁶⁾, в техните най-актуални версии, се прилагат по отношение на участието на правни субекти от Албания в общностите на знание и иновации.

Член 2

Ред и условия за участие в програма „Хоризонт Европа“

1. Албания участва в програма „Хоризонт Европа“ в съответствие с условията, предвидени в Рамковото споразумение между Европейската общност и Република Албания за установяване на общите принципи за участие на Република Албания в общностните програми, и при реда и условията, предвидени в настоящото споразумение, в правните актове по член 1 от настоящото споразумение, както и във всички други разпоредби, отнасящи се до изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, в техните най-актуални версии.
2. Освен ако е предвидено друго в реда и условията по параграф 1 от настоящия член, включително в изпълнение на член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, установените в Албания правни субекти може да участват в непреки действия по програма „Хоризонт Европа“ при условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, включително зачитането на ограничителните мерки на Европейския съюз ⁽⁷⁾.
3. Преди да вземе решение за това дали правните субекти, установени в Албания, отговарят на условията за участие в действие, свързано със стратегически активи или интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост или сигурност, съгласно член 22, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/695, Комисията може да поиска конкретна информация или гаранции, като:
 - a) информация за това дали на установените в Европейския съюз правни субекти е бил или ще бъде предоставен реципрочен достъп до съществуващи и планирани програми и проекти на Албания, равностойни на съответното действие по програма „Хоризонт Европа“;

⁽⁴⁾ Решение (ЕС) 2021/764 на Съвета от 10 май 2021 г. за създаване на специфична програма за изпълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт Европа“ и за отмяна на Решение 2013/743/ЕС (ОВ L 167 I, 12.5.2021 г., стр. 1).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/819 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. относно Европейския институт за иновации и технологии (преработен текст) (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 61).

⁽⁶⁾ Решение (ЕС) 2021/820 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 година относно Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г.: стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации и за отмяна на Решение № 1312/2013/ЕС (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 91).

⁽⁷⁾ Ограничителните мерки на ЕС се приемат на основание на член 29 от Договора за Европейския съюз или член 215 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

б) информация за това дали Албания разполага с национален механизъм за скрининг на инвестициите и с гаранции, че органите на Албания ще докладват на Комисията и ще провеждат консултации с нея всеки път, когато прилагането на такъв механизъм са получили информация за планирани чуждестранни инвестиции/поглъщане от страна на субект, установен или контролиран извън Албания, на правен субект от Албания, който е получил финансиране по програма „Хоризонт Европа“ за действия, свързани със стратегически активи и интереси на Европейския съюз, както и с неговата независимост и сигурност, при условие че Комисията предостави на Албания списък на съответните правни субекти, установени в Албания, с които е подписала споразумения за безвъзмездна помощ; и

в) гаранции, че нито един от резултатите, технологиите, услугите и продуктите, разработени в рамките на съответните действия от правни субекти, установени в Албания, не подлежи на ограничения при износа им за държави — членки на ЕС, по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване. Албания ще споделя на годишна база актуален списък на адресатите на национални ограничения върху износа по време на действието и в продължение на четири години след неговото приключване.

4. Установените в Албания правни субекти може да участват в дейности на Съвместния изследователски център (СИЦ) при ред и условия, равностойни на приложимите за установените в Европейския съюз правни субекти, освен ако са необходими ограничения, целящи да се гарантира съгласуваност с обхвата на участие вследствие на прилагането на параграфи 2 и 3 от настоящия член.

5. Когато Европейският съюз изпълнява програмата „Хоризонт Европа“ чрез прилагане на членове 185 и 187 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Албания и албанските правни субекти могат да участват в правните структури, създадени по силата на тези разпоредби, при спазване на правните актове на Европейския съюз, които са били или ще бъдат приети за създаването на посочените правни структури.

6. Представителите на Албания имат право да участват като наблюдатели в комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, без право на глас и по точки от дневния ред, които засягат Албания.

Представителите на Албания не присъстват по време на гласуването в посочените комитети. Резултатът от него се съобщава на Албания. Участието, посочено в настоящия параграф, е в същата форма, включително процедурите за получаване на информация и документация, като приложимата за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

7. Правата на Албания на представителство и участие в Комитета за европейското научноизследователско пространство и подгрупите в него са същите като правата на асоциираните държави.

8. Представителите на Албания имат право да участват като наблюдатели в управителния съвет на JRC, без право на глас. При спазване на това условие такова участие се урежда от същите правила и процедури, които се прилагат към представителите на държавите — членки на Европейския съюз, включително правото на изказване и процедурите за получаване на информация и документация във връзка с въпрос, който засяга Албания.

9. Албания може да участва в консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) в съответствие с Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета⁽⁸⁾, в неговата най-актуална версия, и с правния акт за създаване на ERIC.

10. Пътните и дневните разходи, извършени от представителите и експертите от Албания за целите на тяхното участие като наблюдатели в работата на комитета, посочен в член 14 от Решение (ЕС) 2021/764, или в други заседания, свързани с изпълнението на програма „Хоризонт Европа“, се възстановяват от Европейския съюз на същото основание и в съответствие с процедурите, приложими за представителите на държавите — членки на Европейския съюз.

11. В рамките на съществуващите разпоредби страните полагат всички усилия да улесняват свободното движение и пребиваване на учените, които участват в дейностите, обхванати от настоящото споразумение, както и да улесняват презграничното движение на стоки и услуги, предназначени за използване в такива дейности.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 723/2009 на Съвета от 25 юни 2009 г. относно правната рамка на Общността за консорциум за европейска научноизследователска инфраструктура (ERIC) (ОВ L 206, 8.8.2009 г., стр. 1).

12. Албания предприема всички необходими мерки, съобразно случая, за да гарантира, че стоките и услугите, закупени в Албания или внесени в Албания, които са частично или изцяло финансирани съгласно споразуменията за безвъзмездна помощ и/или договорите, сключени за осъществяване на дейностите в съответствие с настоящото споразумение, са освободени от мита, вносни мита и други приложими в Албания фискални мерки, включително ДДС.

Член 3

Финансова вноска

1. Участието на Албания или албански правни субекти в програма „Хоризонт Европа“ се обуславя от финансовия принос на Албания към програмата и свързаните с нея разходи за управление, изпълнение и оперативни разходи съгласно общия бюджет на Европейския съюз (наричан по-нататък „бюджет на Съюза“).

2. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:

а) оперативна вноска; и

б) такса за участие.

3. Финансовата вноска е под формата на годишно плащане, извършвано на два транша, дължимо най-късно през месец юни и септември.

4. Оперативната вноска покрива оперативните разходи и разходите за подкрепа на програмата и допълва, както по отношение на бюджетните кредити за поети задължения, така и на бюджетните кредити за плащания, сумите, записани в окончателно приетия бюджет на Съюза за програма „Хоризонт Европа“, включително всички предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения съгласно член 15, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁹⁾, в неговата най-актуална версия (наричан по-нататък „Финансов регламент“), и увеличени с външните целеви приходи, които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори⁽¹⁰⁾.

За външните целеви приходи, разпределени за програма „Хоризонт Европа“ на основание на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19⁽¹¹⁾, това увеличение съответства на годишните бюджетни кредити, посочени в документите, придружаващи проектобюджета по отношение на програма „Хоризонт Европа“.

5. Първоначалната оперативна вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на брутния вътрешен продукт (БВП) на Албания по пазарни цени към БВП на Европейския съюз по пазарни цени. БВП по пазарни цени, които ще бъдат приложени, се определят от специализираните служби на Комисията въз основа на най-актуалните налични статистически данни за изчисления на бюджета през годината, предхождаща годината, в която се дължи годишното плащане. Чрез дерогация за 2021 г. първоначалната оперативна вноска се основава на БВП за 2019 г. по пазарни цени. Корекциите на този алгоритъм за вноските са посочени в приложение I.

6. Първоначалната оперативна вноска се изчислява, като коригираният алгоритъм за вноските се прилага спрямо първоначалните бюджетни кредити за поети задължения, записани в бюджета на Европейския съюз, окончателно приет за съответната година за финансиране на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член.

7. Таксата за участие е 4 % от годишната първоначална оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6 от настоящия член, и се въвежда поетапно, както е посочено в приложение I. Таксата за участие не подлежи на корекции със задна дата.

8. Първоначалната оперативна вноска за година N може да бъде коригирана съответно нагоре или надолу със задна дата в течение на една или повече последващи години въз основа на поетите бюджетни задължения по бюджетните кредити за поети задължения за тази година N, увеличени в съответствие с параграф 4 от настоящия член, въз основа на изпълнението им чрез правни задължения и на тяхната отмяна. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение I.

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

⁽¹⁰⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23).

⁽¹¹⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

9. Европейският съюз предоставя на Албания информация във връзка с нейното финансово участие, която е включена в информацията за бюджета, счетоводството, изпълнението и оценката, предоставена на органите на Европейския съюз по бюджета и по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета по програмата „Хоризонт Европа“. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Европейския съюз и на Албания за поверителност и защита на данните, без да се засяга информацията, която Албания има право да получи съгласно приложение III.

10. Всички вноски на Албания или плащания от Европейския съюз, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

Член 4

Механизъм за автоматична корекция

1. Прилага се механизъм за автоматична корекция на първоначалната оперативна вноска на Албания за година N, коригирана в съответствие с член 3, параграф 8, и се изчислява през година N+2. Той се основава на резултатите от дейността на Албания и албанските правни субекти по частите на програмата „Хоризонт Европа“, които се изпълняват чрез безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

Размерът на автоматичната корекция се изчислява въз основа на разликата между:

- а) първоначалните суми на правните задължения за безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, за които са сключени споразумения с Албания или с албански правни субекти, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4; и
- б) съответната оперативна вноска за година N, платена от Албания, коригирана съгласно член 3, параграф 8, с изключение на разходите, различни от разходи за мерки, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4.

2. Когато сумата, посочена в параграф 1, независимо дали тази сума е положителна или отрицателна величина, надвишава 8 % от съответната първоначална оперативна вноска, коригирана съгласно член 3, параграф 8, първоначалната оперативна вноска на Албания за година N се коригира. Сумата, която Албания дължи или която трябва да получи като допълнителна вноска или намаление на вноската на Албания съгласно механизма за автоматична корекция, е сумата, надвишаваща този праг от 8 %. Сумата под този праг от 8 % няма да бъде вземана предвид при изчисляване на допълнителната вноска, която е дължима или която ще бъде компенсирана.

3. Подробни правила относно механизма за автоматична корекция се съдържат в приложение I.

Член 5

Реципрочност

1. Правните субекти, установени в Европейския съюз, могат да участват в програми и проекти на Албания, които са равностойни на програмата „Хоризонт Европа“, в съответствие със законодателството на Албания.

2. В приложение II се съдържа неизчерпателен списък на равностойните програми и проекти на Албания.

3. Финансирането от Албания на правни субекти, установени в Съюза, е подчинено на законодателството на Албания, уреждащо функционирането на програмите и/или проектите за научни изследвания и иновации. Когато не е осигурено финансиране, установените в Съюза правни субекти могат да участват със собствени средства.

Член 6

Отворена наука

Страните взаимно популяризират и насърчават практиките на отворената наука в своите програми и проекти в съответствие с правилата на програма „Хоризонт Европа“ и законодателството на Албания.

Член 7

Мониторинг, оценка и докладване

1. Без да се засягат отговорностите на Комисията, на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и на Европейската сметна палата, свързани с мониторинга и оценката на програма „Хоризонт Европа“, участието на Албания в програмата е предмет на непрекъснат мониторинг на партньорски начала от страна на Комисията и Албания.

2. Правилата относно доброто финансово управление, включително финансовия контрол, събирането на вземания и други мерки за борба с измамите във връзка с финансирането от Европейския съюз съгласно настоящото споразумение, се съдържат в приложение III.

Член 8

Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Албания

1. С настоящото споразумение се създава Съвместен комитет за научни изследвания и иновации ЕС—Албания (наричан по-нататък „Съвместен комитет ЕС—Албания“). Задачите на Съвместния комитет ЕС—Албания включват:

- a) оценка, анализ и преглед на изпълнението на настоящото споразумение, по-специално:
 - i) участието и резултатите от дейността на правните субекти от Албания в програмата „Хоризонт Европа“;
 - ii) нивото на (взаимна) отвореност към правните субекти, установени във всяка от страните, за участие в програми и проекти на другата страна;
 - iii) прилагането на механизма за финансова вноска и механизма за автоматична корекция в съответствие с членове 3 и 4;
 - iv) обмен на информация и разглеждане на всички възможни въпроси във връзка с използването на резултатите, включително правата върху интелектуалната собственост;
- б) обсъждане, по искане на някоя от страните, на ограниченията, прилагани или планирани от страните, върху достъпа до техните съответни програми за научни изследвания и иновации, включително по-специално за действия, свързани с техните стратегически активи или интереси, както и с тяхната независимост или сигурност;
- в) проучване на начини за подобряване и развитие на сътрудничеството;
- г) съвместно обсъждане на бъдещите насоки и приоритети на политиките, свързани с изследванията и иновациите и с планирането на научни изследвания от общ интерес; и
- д) обмен на информация, наред с другото във връзка с ново законодателство, решения или национални програми за научни изследвания и иновации, които са от значение за прилагането на настоящото споразумение.

2. Съвместният комитет ЕС—Албания, който се състои от представители на Европейския съюз и на Албания, приема свой процедурен правилник.

3. Съвместният комитет ЕС—Албания може да реши да създаде *ad hoc* работни групи/консултативни органи на експертно равнище, които да го подпомагат при изпълнението на настоящото споразумение.

4. Съвместният комитет ЕС—Албания заседава най-малко веднъж годишно и, когато това се налага от особени обстоятелства, по искане на някоя от страните. Европейският съюз и отговорното за науката министерство на Албания се редуват да организират заседанията и да бъдат техни домакини.

5. Съвместният комитет ЕС—Албания работи непрекъснато чрез обмен на относима информация чрез всякакви средства за комуникация, по-специално във връзка с участието/резултатите от дейността на правните субекти от Албания. При необходимост Съвместният комитет ЕС—Албания може да осъществява дейността си писмено.

Член 9

Заклучителни разпоредби

1. Настоящото споразумение влиза в сила на датата, на която страните по него са се уведомили взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за тази цел.

2. Настоящото споразумение се прилага от 1 януари 2021 г. То остава в сила толкова време, колкото е необходимо за приключването на всички проекти, действия, дейности или части от тях, финансирани по програма „Хоризонт Европа“, всички действия, необходими за защита на финансовите интереси на Европейския съюз и всички финансови задължения, произтичащи от изпълнението на настоящото споразумение между страните.

3. Прилагането на настоящото споразумение може да бъде спряно от Европейския съюз в случай на частично или пълно неплащане на финансовата вноска, дължима от Албания по силата на настоящото споразумение.

В случай на неплащане, което може значително да застраши изпълнението и управлението на програма „Хоризонт Европа“, Комисията изпраща официално напомнително писмо. Когато в срок от 20 работни дни от официалното напомнително писмо не бъде извършено плащане, Комисията уведомява Албания за спирането на прилагането на настоящото споразумение чрез официално уведомително писмо, което поражда действие 15 дни след получаването му от Албания.

В случай че прилагането на настоящото споразумение бъде спряно, правните субекти, установени в Албания, няма да отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, които все още не са приключили към момента, от който спирането започне да поражда действие. Процедура за възлагане се счита за приключена, когато в резултат на тази процедура са поети правни задължения.

Спирането не засяга правните задължения, поети по отношение на установени в Албания правни субекти, преди спирането да е започнало да поражда действие. Настоящото споразумение продължава да се прилага по отношение на такива правни задължения.

Европейският съюз незабавно уведомява Албания, след като целият размер на дължимата финансова вноска бъде получен от Европейския съюз. Спирането се отменя незабавно от момента на това уведомление.

Считано от датата на отмяна на спирането правните субекти от Албания отново отговарят на условията за участие в процедури за възлагане, започнали след тази дата, и в процедури за възлагане, започнали преди тази дата, за които сроковете за подаване на заявленията не са изтекли.

4. Всяка от страните може да прекрати настоящото споразумение по всяко време с писмено уведомление, с което информира за намерението си да го прекрати. Прекратяването поражда действие три календарни месеца след датата, на която писменото уведомление стигне до своя получател. Датата, на която прекратяването поражда действие, е датата на прекратяване за целите на настоящото споразумение.

5. Когато настоящото споразумение бъде прекратено в съответствие с параграф 4, страните се договарят, че:

- a) проектите, действията, дейностите или частите от тях, по отношение на които са били поети правни задължения и/или след влизането в сила на настоящото споразумение и преди настоящото споразумение да бъде прекратено, продължават до приключването им съгласно условията, предвидени в настоящото споразумение;
- b) годишната финансова вноска за година N, в която настоящото споразумение бъде прекратено, се изплаща изцяло в съответствие с член 3. Оперативната вноска за година N се коригира в съответствие с член 3, параграф 8 и в съответствие с член 4 от настоящото споразумение. Платената такса за участие за година N не се коригира;
- в) след годината, през която настоящото споразумение бъде прекратено, първоначалните оперативни вноски, платени за годините, през които се е прилагало настоящото споразумение, се коригират в съответствие с член 3, параграф 8 и се коригират автоматично в съответствие с член 4 от настоящото споразумение.

Страните уреждат по взаимно съгласие всички други последици от прекратяването на настоящото споразумение.

6. Настоящото споразумение може да бъде изменяно само писмено по взаимно съгласие на страните. Измененията влизат в сила при спазване на същата процедура като тази, приложима за влизането в сила на настоящото споразумение.

7. Приложенията към настоящото споразумение съставляват неразделна част от него.

Настоящото споразумение се съставя в два екземпляра на английски и албански език, като всеки текст е еднакво автентичен. При разлики в тълкуването предимство има текстът на английски език.

Съставено в Брюксел на 1 февруари 2022 година и в Тирана 9 февруари 2022 година.

За Комисията, от илето на
Европейския съюз,

Mariya GABRIEL

Комисар, отговарящ за иновациите,
научните изследвания, културата,
образованието и младежта

За Министерския съвет на
Република Албания,

Evis KUSHI

Министър на образованието и спорта

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Правила относно финансовата вноска на Албания по програма „Хоризонт Европа“ (2021—2027 г.)**I. Изчисляване на финансовата вноска на Албания**

1. Финансовата вноска на Албания по програма „Хоризонт Европа“ се определя на годишна база пропорционално на сумата, налична през дадената година в бюджета на Съюза за бюджетни кредити за поети задължения, необходими за управлението, изпълнението и функционирането на програма „Хоризонт Европа“, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение.

2. Таксата за участие, предвидена в член 3, параграф 7 от настоящото споразумение, се внася поетапно, както следва:

— 2021 г.: 0,5 %;

— 2022 г.: 1 %;

— 2023 г.: 1,5 %;

— 2024 г.: 2 %;

— 2025 г.: 2,5 %;

— 2026 г.: 3 %;

— 2027 г.: 4 %.

3. В съответствие с член 3, параграф 5 от настоящото споразумение първоначалната оперативна вноска, която трябва да бъде платена от Албания за участието ѝ в програма „Хоризонт Европа“, ще бъде изчислена за съответните финансови години чрез прилагане на корекция на алгоритъма за вноските.

Корекцията на алгоритъма за вноските е:

$$\text{Коригиран алгоритъм за вноските} = \text{Алгоритъм за вноските} \times \text{Коефициент}$$

Коефициентът, използван за горното изчисление за коригиране на алгоритъма за вноските, е 0,1.

4. В съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение първата корекция, свързана с изпълнението на бюджета за година N, се извършва през година N+1, когато първоначалната оперативна вноска за година N се коригира нагоре или надолу с разликата между:

a) коригираната вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N към сумата от:

i. размера на поетите бюджетни задължения въз основа на бюджетни кредити за поети задължения, разрешени за година N в рамките на гласувания бюджет на Европейския съюз, и на предоставени отново бюджетни кредити, съответстващи на отменени бюджетни задължения; и

ii. всички бюджетни кредити за поети задължения, основани на външни целеви приходи, които не са резултат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори и които са били налични в края на година N ⁽¹⁾. За външните целеви приходи, разпределени по програма „Хоризонт Европа“ съгласно член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 ⁽²⁾, годишните индикативни суми в програмирането на МФР се използват за целите на изчисляване на коригираната вноска.

⁽¹⁾ Това включва по-специално средствата от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване, създаден с Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата, свързана с COVID-19 (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.).

⁽²⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 23.

б) и първоначалната оперативна вноска от година N.

Считано от година N+2 и през всяка следваща година, докато всички бюджетни задължения, финансирани от бюджетни кредити за поети задължения от година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, бъдат изплатени или отменени, и най-късно 3 години след края на програма „Хоризонт Европа“, Съюзът изчислява корекция на оперативната вноска за година N, като намалява оперативната вноска на Албания със сумата, получена чрез прилагане на коригирания алгоритъм за вноските за година N към отменените всяка година бюджетни задължения по поети задължения от година N, финансирани от бюджета на Съюза или от предоставени отново бюджетни кредити за отменени бюджетни задължения.

Ако бъдат отменени сумите, произтичащи от външни целеви приходи за година N (за да се включат бюджетните кредити за поети задължения и — за сумите съгласно Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета — годишните индикативни суми в програмирането на МФР), които не произтичат от финансови вноски по програма „Хоризонт Европа“ от други донори, оперативната вноска на Албания се намалява със сумата, получена чрез прилагане на алгоритъма за вноските, коригиран за година N, към отменената сума.

II. Автоматична корекция на оперативната вноска на Албания

1. За изчисляването на автоматичната корекция, посочена в член 4 от настоящото споразумение, се прилагат следните условия:

- а) „безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура“ означава безвъзмездни средства, отпуснати чрез конкурси, при които крайните бенефициери могат да бъдат идентифицирани към момента на изчисляване на автоматичната корекция. Изключва се финансова подкрепа за трети страни по смисъла на член 204 от Финансовия регламент;
- б) когато е подписано правно задължение с консорциум, сумите, използвани за установяване на първоначалните суми на правното задължение, са кумулативните суми, разпределени на бенефициери — албански правни субекти, в съответствие с индикативната разбивка на бюджета по споразумението за отпускане на безвъзмездни средства;
- в) всички суми на правни задължения, съответстващи на безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, се установяват с помощта на електронната система на Европейската комисия eCorda и се извличат втората сряда от месец февруари на година N+2;
- г) „разходи, различни от разходи за мерки“ означава разходи по програмата, различни от безвъзмездни средства, отпуснати по състезателна процедура, включително разходи за подкрепа, специфична за програмата администрация, други действия ⁽³⁾;
- д) сумите, разпределени на международни организации като правни субекти — крайни бенефициери ⁽⁴⁾, се смятат за разходи, различни от разходи за мерки.

2. Механизмът се прилага, както следва:

- а) автоматичните корекции за година N във връзка с изпълнението на бюджетни кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение, се прилагат през година N+2 въз основа на данните за година N и година N+1 от e-Corda, посочени в точка II, параграф 1, буква в) от настоящото приложение, след като всички корекции в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение са били приложени към вноската на Албания по програма „Хоризонт Европа“. Разглежданата сума ще бъде сумата на отпуснатите по състезателна процедура безвъзмездни средства, за които са налични данни, към момента на изчисляване на корекцията.
- б) считано от година N+2 до 2029 г. сумата на автоматичната корекция се изчислява за година N, като се взема разликата между:
 - i. общия размер на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, разпределени на Албания или албански правни субекти като поети задължения по бюджетните кредити за година N; и

⁽³⁾ Други действия включват по-специално обществените поръчки, наградите, финансовите инструменти, преките действия на Съвместния изследователски център, абонаменти (ОИСР, Eureka, ПРЕС, IEA, ...), експерти (оценители, мониторинг на проекти) и др.

⁽⁴⁾ Разходите за международните организации се смятат за разходи, различни от разходи за мерки, само ако международните организации са крайни бенефициери. Тази разпоредба не се прилага, когато международната организация е координатор на проект (който разпределя средства към други координатори).

ii. сумата на коригираната оперативна вноска за Албания за година N, умножена по съотношението между:

- A. сумата на безвъзмездните средства, отпуснати по състезателна процедура, за бюджетните кредити за поети задължения за година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение; и
- B. общата сума на всички разрешени бюджетни кредити за поети задължения за година N, включително разходите, различни от разходи за мерки.

III. Плащане на финансовата вноска на Албания, плащане на направените корекции върху оперативната вноска на Албания и плащане на автоматичната корекция, приложима за оперативната вноска на Албания

1. Комисията съобщава на Албания възможно най-скоро и най-късно при отправяне на първата покана за внасяне на средства за финансовата година следната информация:

- a. сумите на бюджетните кредити за поети задължения в бюджета на Съюза, окончателно приети за въпросната година за бюджетните редове, покриващи участието на Албания в програма „Хоризонт Европа“, увеличени, ако е приложимо, в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение;
- б. сумата на таксата за участие, посочена по член 3, параграф 7 от настоящото споразумение;
- в. от година N+1 на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ — изпълнението на бюджетните кредити за поети задължения, съответстващи на бюджетна година N, увеличени в съответствие с член 3, параграф 4 от настоящото споразумение и нивото на отменени бюджетни задължения;
- г. за частта от програма „Хоризонт Европа“, за която такава информация е необходима за изчисляване на автоматичната корекция — нивото на поетите задължения в полза на албанските правни субекти, с разбивка според съответната година на бюджетните кредити, и съответното общо ниво на поети задължения.

Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогнозна информация за следващата година по букви а) и б) възможно най-скоро и най-късно до 1 септември на финансовата година.

2. Най-късно през април и през юни на всяка финансова година Комисията отправя към Албания покана за внасяне на средства, съответстващи на нейната вноска съгласно настоящото споразумение.

Във всяка покана за внасяне на средства се предвижда плащането на шест дванадесети от вноската на Албания да се извърши не по-късно от 45 дни след отправянето на поканата.

За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 60 дни от датата, на която настоящото споразумение започва да поражда правно действие.

3. Всяка година, считано от 2023 г., поканите за внасяне на средства отразява също и размера на автоматичната корекция, приложима за платената за година N-2 оперативна вноска.

Поканата за внасяне на средства, отправена най-късно през април, може също така да включва и корекции на финансовата вноска, платена от Албания за изпълнението, управлението и функционирането на предишни рамкови програми за научни изследвания и иновации, в които Албания е участвала.

За всяка от финансовите години 2028, 2029 и 2030 сумата, произтичаща от приложената автоматична корекция към оперативните вноски, платени през 2026 г. и 2027 г. от Албания, или от корекциите, направени в съответствие с член 3, параграф 8 от настоящото споразумение, ще бъде дължима на Албания или от Албания.

4. Албания заплаща финансовата си вноска съгласно настоящото споразумение в съответствие с точка III) от настоящото приложение. При липса на плащане от страна на Албания до падежа Комисията изпраща официално напомнително писмо.

Всяко закъсняло плащане на финансовата вноска води до плащане на лихва за забава, дължима от Албания върху неплатената сума от датата на падежа.

Лихвеният процент за дължимите суми, неплатени до датата на падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия календарен ден от месеца, в който се пада падежът, завишен с един и половина процентни пункта.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Неизчерпателен списък на равностойните програми и проекти на Албания

Програмите и проектите на Албания, съдържащи се в следния неизчерпателен списък, се разглеждат като равностойни на програма „Хоризонт Европа“:

- Национална програма за научноизследователска и развойна дейност.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Добро финансово управление

Защита на финансовите интереси и събиране на вземания

Член 1

Прегледи и одити

1. В съответствие с приложимите актове на една или повече институции или органи на Съюза и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори, Европейският съюз има право да извършва технически, научни, финансови или други видове прегледи и одити на помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Албания, или правен субект, установен в Албания, които получават финансиране от Европейския съюз, както и на всяка пребиваваща или установена в Албания трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Такива прегледи и одити може да се извършват от представители на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, или от други лица, упълномощени от Европейската комисия.
2. Представителите на институциите и органите на Европейския съюз, по-специално на Европейската комисия и Европейската сметна палата, и другите лица, упълномощени от Европейската комисия, трябва да имат подходящ достъп до обектите, материалите и документите (както на електронен, така и на хартиен носител) и до цялата информация, необходима за извършването на такива одити, включително правото да получат хартиено/електронно копие и извлечения от всеки документ или съдържанието на всеки носител на данни, притежавани от одитираното физическо или юридическо лице или от одитираната трета страна.
3. Албания не възпрепятства представителите и другите лица, посочени в параграф 2, да влизат в Албания, нито създава особени пречки пред правото им на достъп до помещенията във връзка с изпълнението на техните задължения по настоящия член.
4. Прегледите и одитите може да се извършват и след спиране на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 3, след прекратяването на споразумението, при условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции или органи на Европейския съюз, и както е предвидено в съответните споразумения и/или договори във връзка с всяко правно задължение за изпълнение на бюджета на Европейския съюз, поето от Европейския съюз преди датата, на която поражда действие спирането на прилагането на настоящото споразумение съгласно член 9, параграф 3, или прекратяването на настоящото споразумение.

Член 2

Борба с нередности, измами и други престъпления, които засягат финансовите интереси на Съюза

1. Европейската комисия и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) са упълномощени да извършват административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, на територията на Албания. Тези разследвания се извършват в съответствие с реда и условията, предвидени в приложимите актове на една или повече институции на Съюза.
2. Компетентните албански органи информират Европейската комисия или OLAF в разумен срок за всеки станал им известен факт или подозрение във връзка с нередност, измама или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза.
3. Проверки и инспекции на място може да се извършват в помещенията на всяко физическо лице, пребиваващо в Албания, или на всеки правен субект, установен в Албания, които получават финансиране от Съюза, както и в помещенията на всяка пребиваваща или установена в Албания трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза.
4. Проверките и инспекциите на място се подготвят и извършват от Европейската комисия или OLAF в тясно сътрудничество с компетентния албански орган, определен от Министерския съвет на Албания. Определеният орган бива уведомяван предварително и в разумен срок за предмета, целта и правното основание на проверките и инспекциите, за да може да окаже съдействие. За целта длъжностните лица на компетентните органи на Албания може да участват в проверките на място и инспекциите.
5. По искане на албанските органи проверките и инспекциите на място може да се извършват съвместно с Европейската комисия или OLAF.

6. Служителите на Комисията и служителите на OLAF имат достъп до цялата информация и документация, включително до компютърните данни, относно съответните операции, които са необходими за правилното провеждане на проверките и инспекциите на място. Те могат по-специално да копират относимите документи.
7. Когато физическото лице, правният субект или друга трета страна се противопоставят на дадена проверка или инспекция на място, албанските органи, като действат в съответствие с националните правила и разпоредби, оказват съдействие на Европейската комисия или OLAF, за да им осигурят възможност да изпълнят задължението си за извършване на проверка или инспекция на място. Това съдействие включва вземането на подходящи предохранителни мерки съгласно националното законодателство, по-специално с цел защита на доказателствата.
8. Европейската комисия или OLAF информират албанските органи за резултатите от тези проверки и инспекции. По-конкретно, Европейската комисия или OLAF докладват във възможно най-кратък срок на компетентните органи на компетентните органи на Албания всеки станал им известен в хода на проверката или инспекцията на място факт или съмнение във връзка с нередност.
9. Без да се засяга прилагането на албанското наказателно право, Европейската комисия може да налага административни мерки и санкции на юридически или физически лица от Албания, които участват в изпълнението на програма или дейност в съответствие със законодателството на Европейския съюз.
10. За целите на правилното прилагане на настоящия член Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Албания редовно обменят информация и, по искане на някоя от страните по настоящото споразумение, провеждат консултации помежду си.
11. За да се улеснят ефективното сътрудничество и обменът на информация с OLAF, Албания определя звено за контакт.
12. Обменът на информация между Европейската комисия или OLAF и компетентните органи на Албания се извършва при надлежно спазване на изискванията за поверителност. Личните данни, включени в обмена на информация, са защитени в съответствие с приложимите правила.
13. Албанските органи си сътрудничат с Европейската прокуратура, за да ѝ позволят да изпълни задължението си да разследва и преследва по наказателен ред в съответствие с приложимото законодателство извършителите на престъпления и съучастниците в престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

Член 3

Събиране на вземания и принудително изпълнение

1. Приетите от Европейската комисия решения за налагане на парично задължение на юридически или физически лица, различни от държави, във връзка с вземания, произтичащи от програма „Хоризонт Европа“, подлежат на изпълнение в Албания. Редът на принудителното им изпълнение се прилага към решението без други формалности, освен проверка на автентичността на решението от националния орган, определен за тази цел от министерския съвет на Албания. Министерският съвет на Албания съобщава на Комисията и Съда на Европейския съюз кой е определеният национален орган. В съответствие с член 4 Европейската комисия има право пряко да уведомява за такива подлежащи на изпълнение решения физическите лица, пребиваващи в Албания, и правните субекти, установени в Албания. Принудителното изпълнение се извършва в съответствие с правото и процедурните правила на Албания.
2. Съдебните решения и определенията на Съда на Европейския съюз, постановени по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор или споразумение във връзка с програми, дейности, действия или проекти на Съюза, подлежат на изпълнение в Албания по същия начин, както решенията на Европейската комисия, посочени в параграф 1.
3. Съдът на Европейския съюз е компетентен да се признае по законосъобразността на решението на Комисията, посочено в параграф 1, и да спира неговото принудително изпълнение. Независимо от това съдилищата на Албания са компетентни да се признаят по жалби за нередности при принудителното изпълнение.

Член 4

Комуникация и обмен на информация

Институциите и органите на Европейския съюз, участващи в изпълнението на програма „Хоризонт Европа“ или в контрола над тази програма, имат право да комуникират пряко, включително чрез системи за електронен обмен, с всяко физическо лице, пребиваващо в Албания, или правен субект, установен в Албания, които получават средства от Съюза, както и с всяка пребиваваща или установена в Албания трета страна, която участва в изпълнението на финансиране от Съюза. Тези физически лица, правни субекти и страни може да предават пряко на институциите и органите на Европейския съюз цялата относима информация и документация, която се изисква от тях въз основа на законодателството на Европейския съюз, приложимо по отношение на програмата на Съюза, и въз основа на договорите или споразуменията, сключени за изпълнението на тази програма.

ISSN 1977-0618 (електронно издание)
ISSN 1830-3617 (печатно издание)

Служба за публикации на Европейския съюз
L-2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG